

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PAOLO MENGOLZI
της 12ης Νοεμβρίου 2014¹

Υπόθεση C-585/13 P

**Europäisch-Iranische Handelsbank AG
κατά**

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Αίτηση αναίρεσης — Περιοριστικά μέτρα που έχουν ληφθεί κατά του Ιράν — Κατάλογος προσώπων και οντοτήτων επί των οποίων εφαρμόζεται η δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων — Καταχώριση της επωνυμίας της αναιρεσείουσας — Κριτήρια καταχώρισης — Απαγόρευση της παρακάμψης των περιοριστικών μέτρων — Προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπονται χρηματοπιστωτικές πράξεις στις οποίες εμπλέκονται καταχωρισμένες ιρανικές τράπεζες — Αποδέσμευση κεφαλαίων — Διαδικασίες για τη λήψη προηγούμενης αδειάς — Άδειες εκδιδόμενες από την αρμόδια εθνική αρχή — Επονομαζόμενη διαδικασία της “τρίτης οδού” — Γενικευμένη έγκριση»

Περιεχόμενα

I – Το ιστορικό της ένδικης διαφοράς και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση	3
II – Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων	6
III – Νομική ανάλυση	6
A — Επί του πρώτου λόγου αναίρεσης και επί του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναίρεσης που στηρίζονται σε πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, εσφαλμένως, ότι η αναιρεσείουσα είχε παραδεχθεί ότι πραγματοποίησε τις συναλλαγές που επικαλέστηκε το Συμβούλιο στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων	6
1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας	6
2. Ανάλυση	8
B — Επί του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου αναίρεσης που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε πεπλανημένως ότι η ΕΙΗ πληρούσε τα κριτήρια καταχώρισης	9

¹ — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας	9
α) Επί των συναλλαγών που φέρονται να εξαιρούνται από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων	10
β) Επί των συναλλαγών για τις οποίες φέρεται να δόθηκε άδεια	10
γ) Επί των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού	11
2. Ανάλυση	13
α) Επί των συναλλαγών που φέρονται να αποκλείονται από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων	13
β) Επί των συναλλαγών για τις οποίες φέρεται να έχει δοθεί άδεια	14
γ) Επί των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού	15
i) Επί της νομιμότητας των γενικευμένων εγκρίσεων	15
ii) Επί του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010	17
iii) Επί της διαδικασίας της τρίτης οδού και της απαγορεύσεως της αποφυγής των περιοριστικών μέτρων	20
Γ — Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου	21
1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας	21
2. Ανάλυση	22
Δ — Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010 και της αρχής της αναλογικότητας	24
1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας	24
2. Ανάλυση	25
IV – Επί των δικαστικών εξόδων	27
V – Πρόταση	28

1. Με την υπό κρίση αναίρεση, που άσκησε η Europäisch-Iranische Handelsbank AG (στο εξής: ΕΙΗ ή αναιρεσείουσα) ζητείται η αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Europäisch-Iranische Handelsbank AG κατά Συμβουλίου² (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση), με την οποία αυτό απέρριψε εν μέρει την προσφυγή ακυρώσεως που άσκησε η αναιρεσείουσα κατά

2 — T-434/11, EU:T:2013:405.

ορισμένων πράξεων με τις οποίες αποφασίστηκε η καταχώρισή της και η διατήρησή της στους καταλόγους προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών (στο εξής: πρόσωπα και οντότητες) των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν στο πλαίσιο της αποτροπής της διαδόσεως πυρηνικών όπλων στο Ιράν.

2. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στήριξε την απόφασή του να δεσμεύσει τα κεφάλαια της αναιρεσείουσας στο γεγονός ότι προέβη σε ορισμένες χρηματοπιστωτικές συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονταν καταχωρισμένες οντότητες, ήτοι οντότητες που είχαν ήδη αποτελέσει αντικείμενο περιοριστικών μέτρων, παρά το γεγονός ότι τα κεφάλαιά τους έπρεπε να είχαν δεσμευθεί. Το σημαντικότερο νομικό ζήτημα που θέτει η υπό κρίση αναίρεση είναι εάν η έγκριση ή οι άδειες που φέρεται να είχε δώσει στην ΕΙΗ η Bundesbank — αρμόδια εθνική αρχή κατά τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη χορήγηση αδειάς αποδεσμεύσεως των κεφαλαίων καταχωρισμένων οντοτήτων ή διενέργειας χρηματοπιστωτικών συναλλαγών με προέλευση ή προορισμό μη καταχωρισμένα πρόσωπα και οντότητες από το Ιράν— επαρκούσαν προκειμένου να προστατεύσουν την οντότητα η οποία πράγματι προέβη στις εν λόγω συναλλαγές από την καταχώριση στους καταλόγους και, ως εκ τούτου, να εμποδίσουν το Συμβούλιο να αποφασίσει τη δέσμευση των κεφαλαίων της αναιρεσείουσας.

I – Το ιστορικό της ένδικης διαφοράς και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

3. Από τις σκέψεις 1 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η αναιρεσείουσα είναι γερμανική τράπεζα που εξειδικεύεται στις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες που αφορούν το Ιράν ή στο Ιράν.

4. Η αχθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου υπόθεση εντάσσεται στο πλαίσιο του καθεστώτος περιοριστικών μέτρων το οποίο θεσπίστηκε για να ασκηθεί πίεση στο Ιράν ώστε να παύσει τις πυρηνικές δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως πυρηνικών όπλων, καθώς και την ανάπτυξη συστημάτων εκτοξεύσεως πυρηνικών όπλων (στο εξής: διάδοση πυρηνικών όπλων).

5. Η απόφαση 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ³, αφενός, και ο κανονισμός (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007⁴, αφετέρου, αποτελούν, για την υπό κρίση υπόθεση, τα μέτρα-πλαίσια που προβλέπουν την αρχή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων των προσώπων και των οντοτήτων των οποίων τα ονόματα και οι επωνυμίες περιλαμβάνονται στους καταλόγους του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413 και του παραρτήματος VIII του κανονισμού 961/2010 και καθορίζουν τις σχετικές προϋποθέσεις προς τούτο.

6. Στις 23 Μαΐου 2011, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2011/299/ΚΕΠΠΑ, για τροποποίηση της αποφάσεως 2010/413/ΚΕΠΠΑ⁵, καθώς και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 503/2011, περί εφαρμογής του κανονισμού 961/2010⁶ (στο εξής, από κοινού: πράξεις της 23ης Μαΐου 2011).

7. Με τις δύο αυτές πράξεις, το Συμβούλιο προέβη στην καταχώριση, για πρώτη φορά, της επωνυμίας της αναιρεσείουσας στους καταλόγους του παραρτήματος II της αποφάσεως 2010/413 και του παραρτήματος VIII του κανονισμού 961/2010 αιτιολογώντας την ως εξής: «[η] ΕΙΗ έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο παρέχοντας συνδρομή σε πολλές ιρανικές τράπεζες με εναλλακτικές λύσεις για την ολοκλήρωση πράξεων που έχουν διακοπεί από τις κυρώσεις της [Ένωσης] που στοχεύουν το Ιράν. Έχει διαπιστωθεί ότι η ΕΙΗ ενεργεί ως σύμβουλος και ενδιάμεση τράπεζα σε συναλλαγές με ιρανικές

3 — ΕΕ L 195, σ. 39.

4 — ΕΕ L 281, σ. 1.

5 — ΕΕ L 136, σ. 65.

6 — ΕΕ L 136, σ. 26.

οντότητες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο. Παραδείγματος χάριν, η ΕΙΗ δέσμευσε τους λογαριασμούς των καταχωρισμένων [από την Ένωση] τραπεζών Saderat Iran και Mellat με έδρα την ΕΙΗ στο Αμβούργο [(Γερμανία)], στις αρχές Αυγούστου 2010. Σύντομα μετά, η ΕΙΗ άρχισε εκ νέου συναλλαγές με ευρώ με τις τράπεζες Mellat και Saderat Iran χρησιμοποιώντας λογαριασμούς της ΕΙΗ με μη καταχωρισμένη στον κατάλογο ιρανική τράπεζα. Τον Αύγουστο του 2010, η ΕΙΗ εκπόνησε ένα μηχανισμό που επέτρεπε την καταβολή τακτικών πληρωμών στην τράπεζα Saderat του Λονδίνου και στη Future Bank Bahrain, κατά τρόπο που να αποφεύγονται οι κυρώσεις της [Ένωσης]. Από τον Οκτώβριο του 2010 η ΕΙΗ εξακολούθησε να ενεργεί ως διάυλος πληρωμών για τις ιρανικές τράπεζες που υφίστανται κυρώσεις, μεταξύ των οποίων και οι Mellat και Saderat. Οι εν λόγω τράπεζες απευθύνουν τις πληρωμές τους στην ΕΙΗ μέσω της “Iran’s Bank of Industry and Mine”. Το 2009, η ΕΙΗ χρησιμοποιήθηκε από τη “Post Bank” σε μια προσπάθεια αποφυγής των κυρώσεων εξ ονόματος της “Bank Sepah” που είναι καταχωρισμένη στον κατάλογο των Ηνωμένων Εθνών. Η καταχωρισμένη [από την Ένωση] στον κατάλογο [...] τράπεζα Mellat είναι μία εκ των μητρικών τραπεζών της ΕΙΗ».

8. Κατόπιν αυτής της πρώτης καταχώρισης, η αναιρεσείουσα απηύθυνε στο Συμβούλιο μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου 2011, διάφορες αιτήσεις περί παροχής πληροφοριών και διαβίβασε εγγράφων, καθώς και αίτηση διενέργειας ελέγχου και επανεξετάσεως της αποφάσεως περί καταχώρισης. Γνωστοποίησε επίσης στο Συμβούλιο τις παρατηρήσεις της. Σε απάντηση των αιτήσεων αυτών, το Συμβούλιο επεσήμανε στην αναιρεσείουσα ότι οι λόγοι καταχώρισέως της απέρρεαν από πρόταση προερχόμενη από κράτος μέλος χωρίς το Συμβούλιο να έχει στη διάθεσή του κάποιο περαιτέρω πληροφοριακό στοιχείο. Αφετέρου, της διαβίβασε αντίγραφο της προτάσεως περί καταχώρισης.

9. Η καταχώριση της αναιρεσείουσας στους καταλόγους διατηρήθηκε από το Συμβούλιο με την απόφασή του 2011/783/ΚΕΠΠΑ, της 1ης Δεκεμβρίου 2011, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413⁷, καθώς και με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 1245/2011, της ίδιας ημέρας, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010⁸. Κατόπιν αυτού, στις 5 Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο απηύθυνε επιστολή προς την αναιρεσείουσα στην οποία επισυναπτόταν αντίγραφο της εν λόγω αποφάσεως και του εν λόγω κανονισμού, ενημερώνοντάς την ότι, κατόπιν της επανεξετάσεως των αρχικών καταλόγων και αφού ελήφθησαν υπόψη οι παρατηρήσεις της αναιρεσείουσας στο πλαίσιο της αλληλογραφίας μεταξύ των μηνών Μαΐου και Ιουλίου 2011, η επωνυμία της είχε διατηρηθεί στους καταλόγους εκ του λόγου ότι είχε παράσχει απαγορευμένες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε καταχωρισμένες οντότητες —πράγμα το οποίο αποτελούσε, κατά το Συμβούλιο, στήριξη των πυρηνικών δραστηριοτήτων του Ιράν οι οποίες ενέχουν τον κίνδυνο της διαδόσεως πυρηνικών όπλων. Κατόπιν λήψεως της εν λόγω επιστολής, η αναιρεσείουσα επανέλαβε το αίτημά της περί διενέργειας ελέγχου, ενέμεινε στις παρατηρήσεις της και ζήτησε εκ νέου επανεξέταση της καταχώρισης.

10. Από διάφορες επιστολές που απηύθυνε η ΕΙΗ στο Συμβούλιο⁹ συνάγεται ότι, όσον αφορά το σύνολο των συναλλαγών στις οποίες εμπλέκονται καταχωρισμένες ιρανικές τράπεζες, αυτή είχε πάντοτε ενεργήσει με την άδεια ή την έγκριση και υπό την εποπτεία της Bundesbank. Περαιτέρω, η ΕΙΗ εξέθεσε στο Συμβούλιο τις λεπτομέρειες της επονομαζόμενης διαδικασίας «της τρίτης οδού», βάσει της οποίας, όπως τόνισε η ΕΙΗ, είχε πραγματοποιήσει συναλλαγές συνδεδεμένες με τις παλαιές δραστηριότητες των καταχωρισμένων ιρανικών τραπεζών. Η διαδικασία αυτή συνίσταται «στη δυνατότητα, που παρέχεται σε καταχωρισμένη οντότητα να εξοφλήσει χρέος γεγεννημένο από υποχρέωση προγενέστερη της καταχώρισέως της έναντι πιστωτή εγκατεστημένου στο έδαφος της Ένωσης, μεταφέροντας περιουσιακά στοιχεία προς αυτόν, μέσω μη καταχωρισμένης οντότητας»¹⁰.

7 — ΕΕ L 319, σ. 71.

8 — ΕΕ L 319, σ. 11.

9 — Βλ. σκέψη 167 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

10 — Σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

11. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία στις 3 Αυγούστου 2011, και αφού εν συνεχεία προσάρμοσε δύο φορές τα αιτήματά της¹¹, η αναιρεσείουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως ζητώντας από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει, προσδίδοντας στην απόφασή του άμεση ισχύ, τις πράξεις της 23ης Μαΐου 2011, την απόφαση 2011/783, τον εκτελεστικό κανονισμό 1245/2011 και τον κανονισμό 267/2012, στον βαθμό που την αφορούσαν, να κηρύξει μη εφαρμοστέα τα άρθρα 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010 και 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 267/2012¹² και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

12. Προς στήριξη των ούτω τροποποιηθέντων αιτημάτων της, η αναιρεσείουσα προέβαλε τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορούσε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, καθώς και του δικαιώματος παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως στηριζόταν σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ του λόγου ότι, πρώτον, το Συμβούλιο δεν απέδειξε τις συναλλαγές περί των οποίων διαλαμβάνει η αιτιολογία των πράξεων κατά των οποίων στρεφόταν η ασκηθείσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή, δεύτερον, οι προϋποθέσεις καταχωρίσεως και διατηρήσεως της επωνυμίας της ΕΙΗ στους καταλόγους δεν συνέτρεχαν και, τρίτον, το Συμβούλιο δεν είχε προβεί σε επαρκή εκτίμηση και επανέλεγχο της αποφάσεως καταχωρίσεως. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αφορούσε παραβίαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αρχής της ασφάλειας δικαίου και του δικαιώματος χρηστής διοικήσεως. Τέλος, ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως στηριζόταν σε παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, προσβολή του δικαιώματος κυριότητας και της επιχειρηματικής ελευθερίας. Περαιτέρω, η αναιρεσείουσα προέβαλε ένσταση ελλείψεως νομιμότητας των άρθρων 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/413, 16, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 961/2010 και 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 267/2012.

13. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο δέχθηκε τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως σε σχέση προς τις πράξεις της 23ης Μαΐου 2011. Στο πλαίσιο του ελέγχου της αιτιάσεως κατά της εκτιμήσεως από το Συμβούλιο της αρχικής προτάσεως καταχωρίσεως¹³, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι, στον βαθμό που η πρόταση περί δεσμεύσεως των κεφαλαίων της αναιρεσείουσας προερχόταν από κράτος μέλος, εναπέκειτο στο Συμβούλιο να εξετάσει την κρισιμότητα και τη βασιμότητα των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που του είχαν υποβληθεί. Ωστόσο, όπως το ίδιο το Συμβούλιο παραδέχθηκε, δεν διέθετε άλλα στοιχεία πλην της προτάσεως και ιδίως άλλα αποδεικτικά στοιχεία. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε ότι, ως προς την πρώτη καταχώριση της αναιρεσείουσας, το Συμβούλιο δεν ήταν σε θέση να ελέγξει, κατά τον χρόνο της εκδόσεως των πράξεων της 23ης Μαΐου 2011, τη βασιμότητα των στοιχείων κατά της αναιρεσείουσας που είχαν περιληφθεί στην πρόταση καταχωρίσεως. Κατά συνέπεια, ακύρωσε μόνον τις πράξεις της 23ης Μαΐου 2011 περί αρχικής καταχωρίσεως της αναιρεσείουσας στον βαθμό που αυτές την αφορούσαν.

14. Κατά τα λοιπά, η προσφυγή της απορρίφθηκε.

11 — Την πρώτη φορά κατόπιν της εκδόσεως των πράξεων της 1ης Δεκεμβρίου 2011 (βλ. σημείο 9 των παρούσων προτάσεων) και τη δεύτερη φορά κατόπιν της εκδόσεως του κανονισμού (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού 961/2010 (ΕΕ L 88, σ. 1). Ο κανονισμός 267/2012 προβλέπει στο άρθρο του 23, παράγραφος 2, στοιχεία α' και β', τη δέσμευση κεφαλαίων προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΧ στο οποίο περιλαμβάνεται η επωνυμία της αναιρεσείουσας.

12 — Οι διατάξεις ορίζουν τα κριτήρια τα οποία πρέπει να πληροί ένα πρόσωπο ή μια οντότητα προκειμένου να δεσμευθούν τα κεφάλαιά του/της. Προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τη δέσμευση των κεφαλαίων όσων επικουρούν μια καταχωρισμένη οντότητα προκειμένου να παραβιάσει το καθεστώς των περιοριστικών μέτρων που έχουν ληφθεί εις βάρος της.

13 — Βλ. σκέψεις 163 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

II – Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων

15. Στις 19 Νοεμβρίου 2011, η ΕΙΗ άσκησε αναίρεση κατά της ανααιρεσιβαλλομένης απόφασης. Με το αιτητικό της, η ανααιρεσείουσα ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την ανααιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως προς τα κεφάλαια που επισημαίνει, να ακυρώσει τις τρεις πράξεις τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο δεν ακύρωσε, ήτοι την απόφαση 2011/783, τον εκτελεστικό κανονισμό 1245/2011 και τον κανονισμό 267/2012 (στο εξής, από κοινού: προσβαλλόμενες πράξεις)¹⁴ προσδίδοντας στην απόφασή του άμεσο αποτέλεσμα, στον βαθμό που αφορούν την ΕΙΗ και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα αμφοτέρων των βαθμών δικαιοδοσίας.

16. Με το υπόμνημά του αντικρούσεως, το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει καθ' ολοκληρίαν την αναίρεση και να καταδικάσει την ανααιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα του Συμβουλίου.

17. Με το υπόμνημά του αντικρούσεως, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, το οποίο παρενέβη πρωτοδίκως προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου, ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναίρεσεως.

III – Νομική ανάλυση

18. Με την αίτησή της αναίρεσεως, η ανααιρεσείουσα προβάλλει τέσσερις λόγους αναίρεσεως. Με τον πρώτο λόγο, βάλλει κατά της πλάνης περί το δίκαιο στην οποία φέρεται να υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο αποφαινόμενο, εσφαλμένως, ότι η ανααιρεσείουσα είχε παραδεχθεί ότι πραγματοποίησε τις συναλλαγές τις οποίες επικαλείται το Συμβούλιο προκειμένου να αιτιολογήσει την καταχώρισή της. Ο δεύτερος λόγος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη, εσφαλμένως, ότι πληρούντο τα ουσιαστικά κριτήρια για την καταχώριση της ανααιρεσείουσας στους καταλόγους. Με τον τρίτο λόγο βάλλει κατά της πλάνης περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο απορρίπτοντας τον λόγο ακυρώσεως που στηριζόταν σε παράβαση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και προσβολή της αρχής της ασφάλειας δικαίου. Τέλος, ο τέταρτος λόγος στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι η ανααιρεσείουσα δεν μπορούσε να επικαλεστεί το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010.

A — Επί του πρώτου λόγου αναίρεσεως και επί του πρώτου σκέλους του δεύτερου λόγου αναίρεσεως που στηρίζονται σε πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, εσφαλμένως, ότι η ανααιρεσείουσα είχε παραδεχθεί ότι πραγματοποίησε τις συναλλαγές που επικαλέσθηκε το Συμβούλιο στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων

1. Επιχειρηματολογία της ανααιρεσείουσας

19. Η ανααιρεσείουσα υποστηρίζει, στο πλαίσιο αυτού του πρώτου λόγου αναίρεσεως, ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι είχε εκπροθέσμως προβάλλει το επιχείρημα ότι αμφισβητούσε την πραγματοποίηση των συναλλαγών περί των οποίων διαλαμβάνει η αιτιολογία των αποφάσεων περί καταχωρίσεως και διατηρήσεως της ΕΙΗ στους καταλόγους προσώπων ή οντοτήτων που αφορούν τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα, και μολονότι η αιτίαση αυτή είχε ήδη προβληθεί κατά το στάδιο της καταθέσεως του δικογράφου, εν συνεχεία δε εκ νέου με το υπόμνημα απαντήσεως —όπως προκύπτει από την έκθεση επ' ακροατηρίου— και, εν πάση περιπτώσει, κατά τρόπο απολύτως συνάδοντα προς

¹⁴ — Μεταξύ των προσβαλλομένων πράξεων, μόνον ο κανονισμός 267/2012 αναπαράγει σαφώς την παρατιθέμενη κατά την αρχική καταχώριση αιτιολογία (ήτοι των πράξεων της 23ης Μαΐου 2011). Ωστόσο, καθώς η απόφαση 2011/783 και ο εκτελεστικός κανονισμός 1245/2011 αποτελούν απλώς επιβεβαιωτικές πράξεις των πράξεων της 23ης Μαΐου 2011, θα θεωρήσω, στο πλαίσιο των αναπτύξεων που ακολουθούν, ότι επαναλαμβάνουν εμμέσως την αιτιολογία που παρατίθεται στις πράξεις της 23ης Μαΐου 2011 και, ως εκ τούτου, θα κάνω λόγο για «αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων».

το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου. Εξάλλου, το ίδιο το Συμβούλιο δεν αμφισβήτησε το παραδεκτό του επιχειρήματος το οποίο ως εκ τούτου θα έπρεπε, υπό τις περιστάσεις αυτές, να κριθεί παραδεκτό. Η αναιρεσείουσα συνάγει εντεύθεν ότι ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προβλήθηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου πρέπει να επανεξεταστούν από το Δικαστήριο λαμβανομένου δεόντως υπόψη του γεγονότος ότι δεν παραδέχθηκε ότι πραγματοποίησε τις επίμαχες συναλλαγές, εν αντιθέσει προς την αφετηρία από την οποία εκκινεί η συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου.

20. Έτσι, αυτή η αρχική παραδοχή καθιστά αναιρετέα στο σύνολό της τη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου που αφορά, αφενός, τον επαρκή χαρακτήρα της αιτιολογίας και τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας —πρώτος λόγος ακυρώσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως— και, αφετέρου, την πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους του Συμβουλίου το οποίο δεν απέδειξε τις συναλλαγές που μνημονεύονται στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων —πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως.

21. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΙΗ υποστηρίζει, αφενός, ότι η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων δεν της παρείχε τη δυνατότητα να συσχετίσει τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού, δεδομένου ότι ούτε το ίδιο το Συμβούλιο κατόρθωσε να συσχετίσει τις συναλλαγές αυτές με τις συναλλαγές περί των οποίων διαλαμβάνει η αιτιολογία. Η ΕΙΗ περιορίστηκε να αποκαλύψει όλες τις συναλλαγές που είχε πραγματοποιήσει και να τονίσει ότι ορισμένες εξαιρούνταν, κατ' αυτήν, από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων, ενώ άλλες είχαν εγκριθεί από την Bundesbank και για κάποιες άλλες είχε λάβει άδεια από αυτήν, πλην όμως η ΕΙΗ δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει τις προσαπτόμενες πράξεις βάσει του δεύτερου παραδείγματος¹⁵, σε συνδυασμό με το πρώτο¹⁶ και το τέταρτο¹⁷ παράδειγμα.

22. Αφετέρου, η ΕΙΗ υποστηρίζει ότι ο επανέλεγχος της καταχωρίσεως στον οποίο προέβη το Συμβούλιο δεν ήταν επαρκής, δεδομένου ότι το Συμβούλιο ουδέποτε προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία και μολονότι η ΕΙΗ αμφισβήτησε την ύπαρξη των συναλλαγών που παρατίθενται στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων. Η λακωνική απάντηση του Συμβουλίου προς την ΕΙΗ μετά από την υποβολή των παρατηρήσεών της ως προς την καταχώρισή της δεν συνιστούν επανέλεγχο της αποφάσεως καταχωρίσεως. Αντιθέτως προς όσα έκρινε με τη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να συναγάγει εντεύθεν ότι το Συμβούλιο είχε ανασκευάσει ρητώς τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας, δεδομένου ότι τούτο έπρεπε να γίνει με αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις ίδιες τις συναλλαγές.

23. Ακριβώς για τον λόγο ότι το Συμβούλιο ουδέποτε προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τις συναλλαγές αυτές και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η ΕΙΗ ουδέποτε παραδέχθηκε ότι τις πραγματοποίησε, κανένα από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη αιτιολογία δεν μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένο, εν αντιθέσει προς ό,τι απαιτεί εντούτοις η νομολογία¹⁸. Ως εκ τούτου, οι προσβαλλόμενες πράξεις πρέπει να ακυρωθούν.

15 — Ήτοι το γεγονός ότι, τον Αύγουστο του 2010, η ΕΙΗ δημιούργησε ένα σύστημα που παρείχε τη δυνατότητα να πραγματοποιούνται οι τρέχουσες πληρωμές στην Bank Saderat του Λονδίνου και στη Future Bank του Μπαχρέιν, ούτως ώστε να παρακάμπτονται οι κυρώσεις της Ένωσης.

16 — Ήτοι το γεγονός ότι, στις αρχές Αυγούστου 2010, η ΕΙΗ δέσμευσε κατ' αρχάς τους λογαριασμούς της Bank Saderat Iran και της Bank Mellat προτού αρχίσει εκ νέου να πραγματοποιεί συναλλαγές σε ευρώ με αυτές τις δύο καταχωρισμένες οντότητες χρησιμοποιώντας λογαριασμούς τους οποίους είχε σε μη καταχωρισμένη ιρανική τράπεζα.

17 — Ήτοι το γεγονός ότι, στις αρχές του 2009, η ΕΙΗ χρησιμοποιήθηκε από την Post Bank στο πλαίσιο ενός συστήματος που της παρείχε τη δυνατότητα να αποφύγει τις κυρώσεις και το οποίο συνίστατο στη διενέργεια των συναλλαγών επ' ονόματι της καταχωρισμένης από τα Ηνωμένα Έθνη Bank Sepah.

18 — Συναφώς, η αναιρεσείουσα παραθέτει τις αποφάσεις Fulmen κατά Συμβουλίου (T-439/10 και T-440/10, EU:T:2012:142, σκέψεις 95 έως 104), και Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadı (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψεις 119 έως 121).

2. Ανάλυση

24. Στο πέρας μιας επιχειρηματολογίας που ενίοτε είναι περίπλοκη, η αναιρεσείουσα επικαλείται πλάνη περί το δίκαιο στην οποία εντούτοις δεν προσδίδει νομικό χαρακτηρισμό.

25. Πρέπει να υπομνησθεί ευθύς εξ αρχής ότι «το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να εξακριβώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε, κατ' αρχήν, να εξετάζει τα αποδεικτικά στοιχεία τα οποία το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη σε σχέση με τα περιστατικά αυτά. Συγκεκριμένα, εφόσον η προσκόμιση των αποδεικτικών αυτών στοιχείων ήταν νομότυπη και τηρήθηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και οι διαδικαστικοί κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή των αποδείξεων και το βάρος αποδείξεως, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να εκτιμά την αξία που πρέπει να προσδοθεί στα στοιχεία που του έχουν υποβληθεί. Η εκτίμηση αυτή δεν αποτελεί, εκτός αν συντρέχει αλλοίωση των στοιχείων αυτών, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου»¹⁹.

26. Κλίνω περισσότερο υπέρ της απόψεως ότι η επιχειρηματολογία που αναπτύσσει η ΕΙΗ στο πλαίσιο αυτού του πρώτου λόγου αναιρέσεως και του πρώτου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιδιώκει με αυτήν όπως το Δικαστήριο αχθεί στη διαπίστωση περί παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε πεπλανημένως, κατά την ΕΙΗ, ότι τα στοιχεία που περιείχονταν στα υπομνήματά της, και ιδίως αυτά που προσκομίστηκαν ως συνημμένα του δικογράφου της, συνεπάγονταν αναγνώριση του υποστατού των συναλλαγών τις οποίες μνημόνευσε το Συμβούλιο στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων.

27. Μολονότι, κατά πάγια νομολογία, η παραμόρφωση των προσκομισθέντων πρωτοδίκως αποδεικτικών στοιχείων υπόκειται στον έλεγχο του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, πρέπει να υπομνησθεί ότι η παραμόρφωση «πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να χρειάζεται να πραγματοποιηθεί νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων»²⁰. Επιπλέον, εναπόκειται σε αυτόν που την επικαλείται να την αποδείξει, δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να αναφέρει τα νομικά επιχειρήματα που με συγκεκριμένο τρόπο στηρίζουν το αίτημα αυτό²¹.

28. Ακόμα και αν ήθελε υποτεθεί ότι πληρούνται αυτές οι δύο προϋποθέσεις, από την επιχειρηματολογία της ΕΙΗ δεν προκύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι συντρέχει περίπτωση παραμορφώσεως των αποδεικτικών στοιχείων, αλλά μάλλον ότι σκοπός της είναι να επιτύχει μια νέα εκτίμηση των εν λόγω στοιχείων από το Δικαστήριο, πράγμα το οποίο κείται εντούτοις πέραν της δικαιοδοσίας του.

29. Ειδικότερα, και μόνη η ανάγνωση των συνημμένων του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου, τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τους καταλόγους συναλλαγών στις οποίες προέβη η ΕΙΗ, κυρίως μεταξύ 2010 και 2011²², με τις οντότητες που κατονομάζονται στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων, ήτοι με την Bank Mellat, την Bank Sepah, την Bank Saderat Iran, την Bank Saderat Plc, τη Future Bank of Bahrein και την Postbank of Iran, το Γενικό Δικαστήριο μπορούσε νομίμως να συναγάγει εντεύθεν ότι δεν αμφισβητείτο το υποστατό των συναλλαγών. Περαιτέρω, από τα υπομνήματα της αναιρεσείουσας συνάγεται σαφώς ότι ο κύριος λόγος για τον οποίο αμφισβητεί την αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων, τόσο ενώπιον του Γενικού

19 — Απόφαση Trubowest Handel και Makaron κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-419/08 P, EU:C:2010:147, σκέψη 31 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

20 — Απόφαση Trubowest Handel και Makaron κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (EU:C:2010:147, σκέψη 32 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

21 — Βλ. σημείο 53 και τη νομολογία που παραθέτω στις προτάσεις μου επί της υποθέσεως Trubowest Handel και Makaron κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-419/08 P, EU:C:2009:678).

22 — Ήτοι κατά την περίοδο στην οποία παραπέμπει η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων (πλην του τετάρτου παραδείγματος που αφορά το 2009).

Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου, συνίσταται στην επισήμανση του νομίμου χαρακτήρα των συναλλαγών τις οποίες δεν αρνείται —τουλάχιστον με τα υπομνήματά της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου— ότι πραγματοποίησε με καταχωρισμένες οντότητες, καθώς για αυτές είτε είχε χορηγήσει άδεια ή έγκριση η Bundesbank είτε δεν ενέπιπταν στο πεδίο των περιοριστικών μέτρων.

30. Ωστόσο, ακριβώς, από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση συνάγεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η ΕΙΗ είχε παραδεχθεί, με τα υπομνήματά της, ότι πραγματοποίησε τις συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονταν καταχωρισμένες τράπεζες διευκρινίζοντας ωστόσο ότι ήσαν νόμιμες και ότι το πρώτον κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση αμφισβήτησε την εμπλοκή της σε συναλλαγές όπως είναι αυτές που μνημονεύει η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων, καθώς και την ύπαρξη σχέσεων μεταξύ των εν λόγω συναλλαγών και των συναλλαγών που όντως πραγματοποιήθηκαν. Επομένως, ορθώς αυτό το τελευταίο επιχείρημα θεωρήθηκε ως νέο και, για τον λόγο αυτόν, κρίθηκε απαράδεκτο από το Γενικό Δικαστήριο, καθώς η ΕΙΗ δεν υποστήριξε, κατά το στάδιο της γραπτής διαδικασίας, ότι οι συναλλαγές τις οποίες επικαλείτο, οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί με τους ίδιους αντισυμβαλλομένους με αυτούς που κατονομάζει η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων και καλύπτουν την ίδια περίοδο με αυτήν που μνημονεύεται στην εν λόγω αιτιολογία, ήσαν τελείως άσχετες προς τις συναλλαγές που μνημονεύει η αιτιολογία. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το μόνο εριζόμενο ζήτημα μεταξύ των διαδίκων ήταν το κατά πόσον οι πραγματοποιηθείσες συναλλαγές ήσαν παράνομες ή μη, όχι όμως και το υποστατό τους. Δεδομένου ότι τα προσαπτόμενα πραγματικά περιστατικά —οι συναλλαγές που μνημονεύει η αιτιολογία— δεν αμφισβητήθηκαν, παρά μόνον ως προς τον παράνομο χαρακτήρα τους, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Συμβούλιο ότι ουδέποτε προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το υποστατό των συναλλαγών αυτών και ότι περιορίστηκε μόνο στην απόδειξη του παράνομου χαρακτήρα τους υπό το πρίσμα της κρίσιμης νομοθεσίας της Ένωσης²³.

31. Δεδομένου ότι από την προηγηθείσα ανάλυση δεν είναι δυνατό να εντοπιστεί κάποιου είδους παραμόρφωση εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, καθώς και το πρώτο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως. Συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος όπως το Δικαστήριο επανέλθει, σε αυτό το στάδιο της αναλύσεως, στη συλλογιστική που ανέπτυξε το Γενικό Δικαστήριο στο πλαίσιο του πρώτου και του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκαν ενώπιόν του.

B — Επί του δεύτερου σκέλους του δεύτερου λόγου αναιρέσεως που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο έκρινε πεπλανημένως ότι η ΕΙΗ πληρούσε τα κριτήρια καταχώρισεως

1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας

32. Με αυτό το δεύτερο σκέλος του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε πεπλανημένως, στις σκέψεις 121 έως 159 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν απέδειξε ότι όλες οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν με τις τράπεζες στις οποίες είχαν επιβληθεί κυρώσεις είχαν επιχειρηθεί με την άδεια ή την έγκριση της Bundesbank ή δεν ενέπιπταν στο πεδίο του καθεστώτος των κυρώσεων και, ως εκ τούτου, οι συναλλαγές αυτές δεν μπορούσαν να δικαιολογήσουν την καταχώριση της επωνυμίας της στους καταλόγους προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν.

33. Η επιχειρηματολογία την οποία αναπτύσσει στο πλαίσιο του παρόντος σκέλους του δεύτερου λόγου αναιρέσεως αφορά, πρώτον, τις συναλλαγές που φέρονται να μην εμπίπτουν στο πεδίο των περιοριστικών μέτρων, δεύτερον, τις συναλλαγές για τις οποίες φέρεται να έχει δοθεί άδεια και, τρίτον, τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού.

23 — Βλ. σκέψεις 114 έως 118 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

α) Επί των συναλλαγών που φέρονται να εξαιρούνται από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων

34. Η ΕΙΗ αμφισβητεί την ορθότητα της εκτιμήσεως του Γενικού Δικαστηρίου να απορρίψει ως απαράδεκτο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού του Διαδικασίας, το επιχείρημα ότι ορισμένες συναλλαγές, μεταξύ δε άλλων οι πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν στους δεσμευμένους λογαριασμούς καταχωρισμένων οντοτήτων, εξαιρούνταν από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων και, ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν, για τον λόγο αυτόν, να δικαιολογήσουν την καταχώριση της αναιρεσείουσας στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν.

β) Επί των συναλλαγών για τις οποίες φέρεται να δόθηκε άδεια

35. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει συναφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι δεν είχε προσκομίσει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ως προς τις άδειες που εξεδόθησαν υπό το κράτος ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν²⁴, εν συνεχεία δε, για τις μεταγενέστερες της θέσεώς του σε ισχύ συναλλαγές, βάσει του κανονισμού 961/2010²⁵, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Η αναιρεσείουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρανόησε το περιεχόμενο των συνημμένων του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου της το οποίο εντούτοις περιελάμβανε, στην τροποποιηθείσα μορφή του, τις άδειες που είχαν εκδοθεί βάσει του άρθρου 9 του κανονισμού 423/2007 (για τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 2 Σεπτεμβρίου 2010 και 27 Οκτωβρίου 2010) και τις άδειες που είχαν εκδοθεί βάσει του άρθρου 18 του κανονισμού 961/2010 (για τις μεταγενέστερες συναλλαγές). Κατά την άποψή της, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί να της προσάπτει ότι δεν προσκόμισε τις άδειες σε σχέση με τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν πριν από τις 2 Σεπτεμβρίου 2010 και οι οποίες μνημονεύονται στις προσβαλλόμενες πράξεις, καθώς η ίδια η Bundesbank είχε επισημάνει ότι ουδεμία άδεια ήταν αναγκαία για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού σε σχέση με παλαιές δραστηριότητες. Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο είχε κρίνει προηγουμένως²⁶ ότι το Συμβούλιο δεν μπορούσε να στηρίξει τη λήψη περιοριστικών μέτρων σε συναλλαγές για τις οποίες είχε χορηγηθεί άδεια συμφώνως προς τον κανονισμό 423/2007 ή τον κανονισμό 961/2010, το συνημμένο που προσκόμισε η ΕΙΗ είχε ακριβώς ως σκοπό να αποδείξει ότι για τις συναλλαγές που ανέφερε το Συμβούλιο στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων και αφορούσαν την περίοδο μετά την 2α Σεπτεμβρίου 2010 είχε χορηγηθεί άδεια, δεδομένου εξάλλου ότι το Συμβούλιο δεν επικαλέστηκε ούτε απέδειξε ότι στηρίχθηκε σε άλλες συναλλαγές πέραν αυτών για τις οποίες είχε χορηγηθεί άδεια. Πάντως, εάν στηρίχθηκε μόνο σε συναλλαγές για τις οποίες είχε χορηγηθεί άδεια, δεν μπορούσε να αποφασίσει την καταχώριση της αναιρεσείουσας για αυτόν και μόνον τον λόγο. Περαιτέρω, η ΕΙΗ περιορίστηκε να παραθέσει ορισμένα παραδείγματα αδειών βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010 για τις συναλλαγές που ήσαν μεταγενέστερες της 2ας Σεπτεμβρίου 2010, ωστόσο άδεια είχε χορηγηθεί δεόντως για όλες τις πραγματοποιηθείσες βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού συναλλαγές οι οποίες απαιτούν τη λήψη αδειάς βάσει του εν λόγω άρθρου. Ούτε το Συμβούλιο ούτε το Γενικό Δικαστήριο απαίτησαν πλείονα αποδεικτικά στοιχεία ούτε η ΕΙΗ ήταν υποχρεωμένη, βάσει κάποιας αρχής ή κανόνα δικαίου, να αποδείξει κάθε άδεια. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο πεπλανημένως υπέλαβε ότι τα παραδείγματα αδειών τα οποία παρέθεσε η ΕΙΗ ήσαν ανεπαρκή προκειμένου να τεκμηριώσουν το επιχείρημα ότι όλες οι συναλλαγές που είχαν πραγματοποιηθεί μετά τις 2 Σεπτεμβρίου 2010 ήσαν νόμιμες.

24 — ΕΕ L 103, σ. 1.

25 — Δεδομένου ότι οι συναλλαγές που αναφέρονται στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων έλαβαν χώρα το 2009 και το 2010, ο νόμιμος χαρακτήρας τους πρέπει να εξεταστεί είτε βάσει του κανονισμού 423/2007 είτε βάσει του κανονισμού 961/2010 ο οποίος ετέθη σε ισχύ στις 27 Οκτωβρίου 2010.

26 — Βλ. σκέψη 129 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

γ) Επί των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού

36. Τέλος, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού είναι παράνομες, υπέπεσε συναφώς σε πλάνη περί το δίκαιο. Συναφώς, αναπτύσσει τρεις ομάδες επιχειρημάτων.

37. Πρώτον, η ΕΙΗ υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι η έγκριση που χορήγησε η Bundesbank στις πραγματοποιηθείσες από την ΕΙΗ συναλλαγές βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού σχετικά με παλαιές δραστηριότητες των τραπεζών στις οποίες είχαν επιβληθεί κυρώσεις δεν ήταν νόμιμη εκ του λόγου ότι δόθηκε από την Bundesbank ως γενική έγκριση, ενώ μόνον άδειες κατά περίπτωση μπορούσαν να χορηγηθούν συμφώνως προς τους κανονισμούς 423/2007 και 961/2010, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Αφενός, η ΕΙΗ προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι εξέτασε αυτεπαγγέλτως το ζήτημα αυτό, μολονότι το ζήτημα της ανάγκης λήψεως άδειας κατά περίπτωση δεν εριζόταν μεταξύ των διαδίκων, δεδομένου ότι το Συμβούλιο περιορίστηκε να υποστηρίξει, μεταξύ άλλων, ότι τίποτα δεν το εμπόδιζε να στηριχθεί ακόμη και σε πράξεις για τις οποίες είχε χορηγηθεί άδεια, προκειμένου να καταχωρίσει την αναιρεσείουσα στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν. Αφετέρου και επικουρικός, η ΕΙΗ υποστηρίζει ότι οι γενικευμένες εγκρίσεις των συναλλαγών δεν εξαιρούνται ρητώς από τις κρίσιμες διατάξεις των κανονισμών 423/2007 και 961/2010 και επικαλείται παραδείγματα τα οποία αντλεί από την πρακτική του βρετανικού δημοσίου, το οποίο προέβαινε τόσο στη χορήγηση αδειών κατά περίπτωση όσο και σε γενικευμένες εγκρίσεις. Εν πάση περιπτώσει, στις εθνικές αρχές ανήκει η αρμοδιότητα να αποφασίζουν ότι δεν είναι αναγκαία η χορήγηση αδειάς. Αυτές, οσάκις επιλαμβάνονται αιτήσεως περί χορηγήσεως αδειάς βάσει των άρθρων 7 και 9 του κανονισμού 423/2007 ή 18 και 21 του κανονισμού 961/2010, πρέπει, κατ' αρχάς, να εξετάζουν εάν είναι αναγκαία η χορήγηση αδειάς, εν συνεχεία, να εκτιμούν εάν η εν λόγω άδεια πρέπει να χορηγηθεί και, τέλος, να αποφασίζουν εάν η άδεια πρέπει να συνοδεύεται από ορισμένους όρους. Ορθώς παρασχέθηκε στις εθνικές αρχές η εξουσία να εκτιμούν εκ προοιμίου εάν εφαρμοζόταν, π.χ., το άρθρο 7 του κανονισμού 423/2007 και εάν κάποιες από αυτές τις εθνικές αρχές αποφάσιζε ότι τούτο δεν συνέβαινε, τούτο σήμαινε ότι ουδεμία άδεια απαιτείτο και ότι έπρεπε να θεωρηθεί ότι η αρχή είχε παράσχει την έγκρισή της. Ενημέρωνε συναφώς τον επιχειρηματία, ο οποίος έπρεπε στην περίπτωση αυτή να τύχει της αυτής προστασίας με αυτή που θα είχε εάν τυχόν είχε λάβει την άδεια, ήτοι να μη διατρέχει πλέον τον κίνδυνο να καταχωριστεί στους οικείους καταλόγους για την εν λόγω συναλλαγή. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο δεν μπορούσε να επιβάλει περιοριστικά μέτρα λόγω συναλλαγών οι οποίες πραγματοποιήθηκαν συμφώνως προς διαδικασία εγκριθείσα από εθνική αρχή, όταν η έγκριση ενέπιπτε στο πεδίο των αρμοδιοτήτων της εν λόγω αρχής είτε βάσει του κανονισμού 423/2007 είτε βάσει του κανονισμού 961/2010. Επιπλέον, ούτε το Συμβούλιο ούτε η Επιτροπή προέβαλαν ουδέποτε ότι η Bundesbank έσφαλε ούτε απαίτησαν από αυτήν να ανακαλέσει την άδειά της. Με δική της πρωτοβουλία η Bundesbank μετέβαλε την πρακτική της, μετά από τη δημοσίευση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, και απαίτησε εφεξής την υποβολή αιτήσεως για τη λήψη αδειάς για τις συναλλαγές που πραγματοποιούνται βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού. Ως εκ τούτου, η καταχώριση της ΕΙΗ λόγω συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού είναι παράνομη. Το Γενικό Δικαστήριο, καταλήγοντας σε αντίθετο συμπέρασμα στηριζόμενο στην υποτιθέμενη έλλειψη νομιμότητας των γενικευμένων εγκρίσεων και αποφαινόμενο ότι τέτοιες άδειες δεν μπορούσαν να δεσμεύουν το Συμβούλιο, υπέπεσε σε σοβαρή πλάνη.

38. Δεύτερον, η ΕΙΗ υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι οι άδειες που είχε χορηγήσει η Bundesbank βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010 δεν συνιστούσαν επιβεβαίωση της νομιμότητας των συναλλαγών οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού, υπέπεσε σε πλάνη. Εάν είναι ορθό να λεχθεί, όπως έπραξε το Γενικό Δικαστήριο, ότι οι μη καταχωρισμένες οντότητες πρέπει να βεβαιώνονται για τη νομιμότητα των συναλλαγών που πραγματοποιούνται βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού ζητώντας να τους χορηγηθούν, εφόσον συντρέχει λόγος, οι αναγκαίες άδειες βάσει των άρθρων 16 έως 19 και 21 του κανονισμού 961/2010 και ότι οι άδειες που λαμβάνονται βάσει του εν λόγω άρθρου 21, το οποίο συνιστά μετριάσμο της αρχής της δεσμεύσεως των κεφαλαίων, διασφαλίζουν τον επιχειρηματία ως

προς τη συμβατότητα της σχεδιαζόμενης συναλλαγής προς τον κανονισμό, τότε οι μεταφορές που πραγματοποιούνται με τον τρόπο αυτό δεν παρέχουν τη δυνατότητα αποφυγής των περιοριστικών μέτρων πράγμα που απαγορεύει το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, δεν μπορεί να προσάπτεται στον επιχειρηματία, αφού έχει εκθέσει με πληρότητα τις λεπτομέρειες της σχεδιαζόμενης συναλλαγής στην αρμόδια για την έκδοση των αδειών εθνική αρχή και αφού έχει λάβει την αναγκαία άδεια, ότι «μετέσχε εν γνώσει και εκ προθέσεως στις δραστηριότητες που έχουν ως αντικείμενο ή ως άμεσο ή έμμεσο αποτέλεσμα την αποφυγή των μέτρων» περί δεσμεύσεως κεφαλαίων. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο δεν μπορούσε να στηριχθεί στις συναλλαγές για τις οποίες είχε χορηγηθεί άδεια βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010 ούτως ώστε να λάβει τα περιοριστικά μέτρα κατά της αναιρεσείουσας και, καθώς δεν επικαλέσθηκε ότι στηρίχθηκε σε συναλλαγές πέρα αυτών για τις οποίες είχε χορηγηθεί άδεια, το πρώτο έως και το τρίτο παράδειγμα της αιτιολογίας πρέπει να θεωρηθούν ότι πάσχουν έλλειψη νομιμότητας.

39. Τρίτον, και κατ' ουσίαν, η αναιρεσείουσα εκ νέου προσάπτει, αφενός, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέλαβε ότι είχε συμμετάσχει «εν γνώσει και εκ προθέσεως» σε δραστηριότητα της οποίας το αντικείμενο ή το αποτέλεσμα ήταν η αποφυγή των περιοριστικών μέτρων. Υποστηρίζει ότι το στοιχείο αυτό εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως από το Γενικό Δικαστήριο χωρίς να είχε συζητηθεί μεταξύ των διαδίκων. Επικουρικώς, υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι οι συναλλαγές, πρώτον, δεν απαιτούσαν τη λήψη αδειας, δεύτερον, είχαν εγκριθεί ή, τρίτον, είχαν επιτραπεί βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να κρίνει ότι η συμμετοχή της ΕΙΗ σε προσπάθεια αποφυγής των περιοριστικών μέτρων ήταν «συνειδητή και εκ προθέσεως», όπως απαιτεί εντούτοις, για τους σκοπούς της καταχωρίσεως, το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, κατά μείζονα λόγο αφού η Bundesbank είχε παράσχει διαβεβαιώσεις στην ΕΙΗ ως προς τη νομιμότητα των οικείων συναλλαγών. Δεν θα μπορούσε να απαιτηθεί από την ΕΙΗ να αποδείξει ότι δεν παρέβη το άρθρο 16, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού. Ούτε θα μπορούσε να της προσαφθεί ότι δεν ζήτησε την παροχή περισσότερων στοιχείων από την Bundesbank σε σχέση με τις σχεδιαζόμενες συναλλαγές. Συγκεκριμένα, το επιχείρημα αυτό, το οποίο παρατίθεται το πρώτον στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, εξετάστηκε αυτεπαγγέλτως χωρίς συζήτηση μεταξύ των διαδίκων. Περαιτέρω, η ΕΙΗ είχε λάβει την εξειδικευμένη γνώμη μιας αρμόδιας εθνικής αρχής, εν προκειμένω της Bundesbank η οποία επανέλαβε πλειστάκις την άποψή της. Η ΕΙΗ ήταν σε επαφή μαζί της σε τακτική βάση, πράγμα το οποίο απέδειξε εξάλλου, πλην όμως το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε τη χρονολογία των ανταλλαγισμών επιστολών με την Bundesbank κατά τρόπο προδήλως πεπλανημένο. Η υποχρέωση επαγρυπνήσεως την οποία υπείχε η αναιρεσείουσα αφορούσε τα ιρανικά φυσικά και νομικά πρόσωπα, αλλά όχι βεβαίως τα στοιχεία και τις διαβεβαιώσεις που παρείχε η ίδια η Bundesbank. Αφετέρου, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι πεπλανημένως απέρριψε ως αποδεικτικό στοιχείο τρεις επιστολές της αυστριακής εθνικής τράπεζας που προσκόμισε η ΕΙΗ, καθώς οι επιστολές αυτές επιβεβαίωναν τη θέση της Bundesbank έναντι των συναλλαγών που είχαν πραγματοποιηθεί βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού και αφορούσαν παλαιές δραστηριότητες και καθώς από τις εν λόγω επιστολές συναγόταν ότι τη θέση αυτή συμμερίζονταν το ίδιο το Συμβούλιο, τα κράτη-μέλη και η νομική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τέλος, η αναιρεσείουσα αμφισβητεί την ορθότητα των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο βάσει των εκθέσεων ελέγχου που αυτή είχε επικαλεστεί. Έτσι, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να σχετικοποιήσει την αποδεικτική ισχύ των εν λόγω εκθέσεων εκ του λόγου ότι στηρίζονται μόνο σε ανάλυση δειγμάτων συναλλαγών, αφού πρόκειται για τρέχουσα πρακτική συναφώς. Το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε επίσης να λάβει υπόψη του το γεγονός ότι δύο επόπτες της Bundesbank βρίσκονταν επί τόπου, εντός της ΕΙΗ, προκειμένου να συντάσσουν εκθέσεις, σε τακτική βάση, στην ομοσπονδιακή αρχή χρηματοπιστωτικής εποπτείας. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο περιορίστηκε να επισημάνει ότι σε μία από τις εκθέσεις τονίζονταν ρητώς ότι οι συναλλαγές που είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας της τρίτης οδού μπορούσαν να διακυβεύσουν τους σκοπούς της πολιτικής των κυρώσεων της Ένωσης²⁷, ενώ η ίδια αυτή έκθεση διελάμβανε, αφετέρου, ότι «λαμβανομένων υπόψη των συμπερασμάτων και των συστάσεων που

27 — Βλ. σκέψη 156 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

έπονται και υπό την επιφύλαξη της δυνατότητας συμπληρωματικών ελέγχων σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, φρονούμε ότι οι διαδικασίες που ακολούθησε η ΕΙΗ προκειμένου να συμμορφωθεί στους κανονισμούς περί επιβολής κυρώσεων πληρούν τις νόμιμες απαιτήσεις»²⁸. Ως εκ τούτου, οι εκτιμήσεις από το Γενικό Δικαστήριο των πραγματικών περιστατικών σε σχέση με τις εκθέσεις ελέγχου θα πρέπει να ακυρωθούν, διότι δεν συμφωνούν με τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στη δικογραφία και, επομένως, είναι προφανές ότι ήσαν ανακριβείς ως προς το βασικό περιεχόμενό τους. Υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι η διαδικασία της τρίτης οδού παραβιάζει την απαγόρευση της αποφυγής των περιοριστικών μέτρων, την οποία θέτει το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

40. Για όλους τους ανωτέρω λόγους, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 16 του κανονισμού 961/2010 ούτως ώστε να είναι δυνατή η επιβολή περιοριστικών μέτρων σε αυτή.

2. Ανάλυση

α) Επί των συναλλαγών που φέρονται να αποκλείονται από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων

41. Από τις σκέψεις 145 και 146 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως συνάγεται ότι Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι η αναιρεσείουσα περιορίστηκε να υποστηρίξει ότι ορισμένες συναλλαγές εξαιρούνταν από το πεδίο των περιοριστικών μέτρων χωρίς να τεκμηριώσει την επιχειρηματολογία της για το ζήτημα αυτό, έκρινε το επιχείρημα αυτό απαράδεκτο δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού του Διαδικασίας. Περαιτέρω, αφού έλαβε ορισμένες διευκρινίσεις από την αναιρεσείουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το επιχείρημα ότι η έγκριση στην οποία προέβη η Bundesbank στηριζόταν στο γεγονός ότι θεωρούσε τις συναλλαγές οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού ως μη εμπίπτουσες στο πεδίο των περιοριστικών μέτρων έπρεπε να εξεταστεί στο πλαίσιο του ελέγχου των συναλλαγών που φέρονται να εγκρίθηκαν και να πραγματοποιήθηκαν βάσει της εν λόγω διαδικασίας.

42. Συμμερίζομαι την ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου.

43. Πράγματι, από πάγια νομολογία συνάγεται ότι, δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, το αντικείμενο της διαφοράς και η συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση συνιστούν δύο σημαντικά στοιχεία που πρέπει να περιέχονται στο εισαγωγικό δικόγραφο της δίκης και ότι ο προσδιορισμός του αντικειμένου της διαφοράς και η συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών που περιέχονται στο εν λόγω δικόγραφο πρέπει να είναι αρκούντως σαφείς και ακριβείς, προκειμένου ο δικαστής της Ένωσης να ασκήσει τον έλεγχό του²⁹. Έτσι, ισχυρισμός που αφορά την ουσιαστική νομιμότητα της επίδικης αποφάσεως μπορεί, κατ' αρχήν, να εξεταστεί μόνον εάν έχει προβληθεί³⁰.

44. Συναφώς, θα περιοριστώ στη διαπίστωση ότι το δικόγραφο που κατατέθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου επικαλείται την περίπτωση των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν σε δεσμευμένους λογαριασμούς καταχωρισμένων οντοτήτων μόνο σε μια υποσημείωση³¹. Το άρθρο 11 του κανονισμού 423/2007 επί του οποίου η ΕΙΗ φαίνεται να στηρίζει το επιχείρημά της στο πλαίσιο της αναιρέσεως δεν μνημονεύεται, εάν δεν απατώμαι, ούτε στο δικόγραφο ούτε στο υπόμνημα απαντήσεως που κατάθεσε η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της πρωτόδικης δίκης. Η αντίστοιχη διάταξη στον κανονισμό

28 — Η αναιρεσείουσα στηρίζεται εν προκειμένω στο σημείο 151 της εκθέσεως που συντάχθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2010 από συμβουλευτική εταιρεία (βλ. σημείο 85 του δικογράφου της αναιρέσεως).

29 — Απόφαση Γαλλία κατά Επιτροπής (C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψεις 38 και 39).

30 — Απόφαση Rousse Industry κατά Επιτροπής (C-271/13 P, EU:C:2014:175, σκέψη 18).

31 — Βλ. υποσημειώσεις 6 και 37 του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου.

961/2010, ήτοι το άρθρο 20 του εν λόγω κανονισμού³², δεν παρατίθεται παρά μόνο στο τμήμα του δικογράφου το οποίο αφορά την περιγραφή της κρίσιμης νομοθεσίας της Ένωσης³³. Εν πάση περιπτώσει, η ΕΙΗ δεν προσδιόρισε τις συναλλαγές οι οποίες, κατ' αυτήν, μπορούσαν να εμπίπτουν στο πεδίο αυτών των δύο διατάξεων. Αρκέστηκε μόνο στη μνεία, άνευ περαιτέρω διευκρινίσεων, των συναλλαγών «που εξαιρούνται από τη νομοθεσία περί περιοριστικών μέτρων κατά του Ιράν» στο σημείο 42 του δικογράφου της³⁴.

45. Υπό τις περιστάσεις αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το δικόγραφο που κατέθεσε η ΕΙΗ ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου δεν περιελάμβανε κανέναν λόγο αναιρέσεως, σκέλος ούτε επιχείρημα δεόντως τεκμηριωμένο σχετικά με τη θεωρία βάσει της οποίας οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται βάσει των δεσμευμένων λογαριασμών των καταχωρισμένων οντοτήτων δεν εμπίπτουν στο πεδίο των περιοριστικών μέτρων.

46. Ως εκ τούτου, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε ως απαράδεκτο το επιχείρημα δυνάμει του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού του Διαδικασίας.

β) Επί των συναλλαγών για τις οποίες φέρεται να έχει δοθεί άδεια

47. Πρώτον, η επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας ως προς το ζήτημα αυτό σκοπεί να θέσει εν αμφιβόλω την εκτίμηση από το Γενικό Δικαστήριο του συνημμένου Α19 του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου το οποίο προσκόμισε η αναιρεσείουσα και το οποίο, ως το υπενθυμίσω³⁵, περιλαμβάνει τον κατάλογο των συναλλαγών που πραγματοποίησε η ΕΙΗ μεταξύ 2010 και 2011 με τις τράπεζες που μνημονεύει η αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων³⁶, καθώς και του συνημμένου Α20, το οποίο παραθέτει, μεταξύ άλλων, δέκα παραδείγματα αδειών που χορηγήθηκαν στην ΕΙΗ βάσει του άρθρου 21, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010³⁷.

48. Βάσει των νομολογιακών αρχών που υπομιμνήσκονται ανωτέρω³⁸, η παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων, προκειμένου να μπορέσει να αποτελέσει αντικείμενο δικανικής εκτιμήσεως στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο πρόδηλο από τα έγγραφα της δικογραφίας χωρίς να απαιτείται η εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών.

49. Συνεπώς, περιορίζομαι στη διαπίστωση ότι οι δύο συναλλαγές για τις οποίες φέρεται να έχει δοθεί άδεια και που παρατίθενται ως συνημμένα φέρουν αντιστοίχως ως ημερομηνία την 27η Ιουλίου 2010 και την 6η Οκτωβρίου 2010, όλες δε οι λοιπές συναλλαγές είναι μεταγενέστερες της 27ης Οκτωβρίου 2010, ημερομηνία κατά την οποία ετέθη σε ισχύ ο κανονισμός 961/2010. Ωστόσο, αφενός, τουλάχιστον ένα από τα παραδείγματα που μνημονεύει το Συμβούλιο στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων αφορά τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν το 2009 και, αφετέρου, η εν λόγω αιτιολογία αφορά συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν όχι μόνον το «2009», αλλά επίσης «στις αρχές Αυγούστου 2010», τον «Αύγουστο 2010» και τον «Οκτώβριο 2010», περίοδοι κατά τις

32 — Από τα άρθρα 11 του κανονισμού 423/2007 και 20 του κανονισμού 961/2000 συνάγεται, κατ' ουσίαν, ότι η υποχρέωση δεσμεύσεως των περιουσιακών στοιχείων των καταχωρισμένων προσώπων και οντοτήτων δεν εμποδίζει τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να πιστώνουν τους δεσμευμένους λογαριασμούς οσάκις λαμβάνουν κεφάλαια εκ μέρους τρίτου υπό την προϋπόθεση ότι τα ποσά αυτά που πιστώνονται επίσης δεσμεύονται. Το ίδιο ισχύει για την πίστωση των δεσμευμένων λογαριασμών υπό τη μορφή τόκων, κερδών σε σχέση με τους εν λόγω λογαριασμούς ή ακόμη πληρωμών υπέρ του καταχωρισμένου προσώπου ή της καταχωρισμένης οντότητας που πραγματοποιούνται βάσει συμβάσεων, συμφωνιών ή υποχρεώσεων που έχουν συναφθεί πριν από την καταχώριση του εν λόγω προσώπου ή της εν λόγω οντότητας. Αντιθέτως, οσάκις κάποιο ποσό οφείλεται από καταχωρισμένο πρόσωπο ή καταχωρισμένη οντότητα βάσει συμβάσεως, συμφωνίας ή υποχρεώσεως που έχει συναφθεί πριν από την καταχώρισή του/της, η αποδέσμευση κεφαλαίων μπορεί να επιτραπεί υπό τις αυστηρές προϋποθέσεις που προέβλεπαν τα άρθρα 9 του κανονισμού 423/2007 και 18 του κανονισμού 961/2010.

33 — Βλ. σημείο 15 του εν λόγω δικογράφου.

34 — Για λόγους πληρότητας επισημαίνω ότι το εν λόγω σημείο παραπέμπει επίσης στο σημείο 7 του εν λόγω δικογράφου το οποίο περιλαμβάνει απλώς τις επικεφαλίδες των διαφόρων λόγων αναιρέσεως.

35 — Βλ. σημείο 29 των παρουσών προτάσεων.

36 — Βλ. σημείο 29 των παρουσών προτάσεων.

37 — Επί του άρθρου αυτού, βλ. σημεία 61 επ. των παρουσών προτάσεων.

38 — Βλ. σημεία 25 και 27 των παρουσών προτάσεων.

οποίες υπάρχουν στοιχεία για μία μόνο συναλλαγή. Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, από την ανάγνωση του εν λόγω συνημμένου Α20, η ΕΙΗ δεν παρέσχε, όπως ορθώς επεσήμανε το Γενικό Δικαστήριο, παρά μόνον παραδείγματα αδειών που είναι όλα μεταγενέστερα της 1ης Ιουλίου 2011³⁹.

50. Έτσι, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα προσκομισθέντα αποδεικτικά στοιχεία, λόγω του αποσπασματικού χαρακτήρα τους, δεν ήσαν επαρκή προκειμένου να αποδειχθεί ότι όλες οι συναλλαγές που μνημονεύονται στην αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων και χρονολογούνται στο 2009 και το 2010 ήσαν νόμιμες.

51. Δεύτερον, η επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης. Η συλλογιστική της μπορεί να συνοψισθεί ως εξής. Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το Συμβούλιο δεν μπορούσε να στηρίξει τη λήψη περιοριστικών μέτρων σε συναλλαγές για τις οποίες είχε ληφθεί η άδεια, θα αρκούσε να προσκομίσει η ΕΙΗ στοιχεία τα οποία να αποδεικνύουν ότι για τις συναλλαγές που μνημονεύονται στην αιτιολογία είχε ληφθεί άδεια προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ήταν παράνομη η καταχώρισή της στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν. Ωστόσο, η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου είναι πιο σύνθετη, δεδομένου ότι, κατ' αυτό, συναλλαγή για την οποία έχει ληφθεί άδεια δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την επιβολή περιοριστικών μέτρων παρά μόνο στο βαθμό που η χορηγηθείσα άδεια ήταν *καθ' όλα σύμφωνη* προς τον οικείο κανονισμό⁴⁰. Συνεπώς, εν ουδεμία περιπτώσει, η προσκόμιση και μόνον των αδειών επαρκεί προκειμένου να αποτελέσει ένα είδος εχεγγύου νομιμότητας για τις οικείες συναλλαγές. Θα επανέλθω ωστόσο στο σημείο αυτό όταν θα εξετάσω τα επιχειρήματα που προβάλλει η αναιρεσείουσα σε σχέση με τις συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού.

γ) Επί των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού

ι) Επί της νομιμότητας των γενικευμένων εγκρίσεων

52. Πρέπει να απορριφθεί ευθύς εξ αρχής το επιχείρημα της αναιρεσείουσας η οποία προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι έθεσε αυτεπαγγέλτως και άνευ συζητήσεως μεταξύ των διαδίκων το ζήτημα εάν η κατά περίπτωση χορήγηση αδειών ήταν αναγκαία για εκάστη των υπό εξέταση συναλλαγών αντί μιας γενικευμένης εγκρίσεως. Η ίδια η ΕΙΗ αναγνωρίζει με τα υπομνήματά της ότι απάντησε γραπτώς σε ερώτηση την οποία της απηύθυνε το Γενικό Δικαστήριο και η οποία έχει ως εξής: «[υ]πό το πρίσμα των διατάξεων του κανονισμού [423/2007], ποια είναι κατά την άποψή σας η νομική αξία της εγκρίσεως μιας διαδικασίας, όπως είναι η διαδικασία της “τρίτης οδού”, από την αρμόδια εθνική αρχή [...]»;». Από τη διατύπωση αυτή συνάγεται σαφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο επιστούσε ιδιαιτέρως την προσοχή στο γεγονός ότι επρόκειτο για την έγκριση μιας διαδικασίας και όχι μεμονωμένων, επιμέρους συναλλαγών. Όπως παρατήρησε το Συμβούλιο, οι διάδικοι είχαν τότε όλη την ευχέρεια να τοποθετηθούν επί του ζητήματος αυτού. Περαιτέρω, οι απαντήσεις επ' αυτής της γραπτής ερωτήσεως ελήφθησαν από το Γενικό Δικαστήριο και διαβιβάστηκαν στους διαδίκους τον Ιανουάριο του 2003, ενώ η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη ενώπιόν του στις 20 Φεβρουαρίου 2013. Άλλως ειπείν, η ΕΙΗ μπορούσε εκ νέου να αδράξει την ευκαιρία αυτού του βήματος δημόσιας συζητήσεως προκειμένου να αναλύσει τη νομική αξία μιας εγκρίσεως και να συζητήσει ακριβώς το κατά πόσον μια «έγκριση» μπορούσε να θεωρηθεί ως ατομική απόφαση των εθνικών αρχών υπό την έννοια του κανονισμού 423/2007, πράγμα το οποίο αμφισβήτησε το Συμβούλιο με τη γραπτή απάντησή του επί της τεθείσας από το Γενικό Δικαστήριο ερωτήσεως.

39 — Βλ. σκέψη 147 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης.

40 — Βλ. σκέψη 129 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης. Η αναιρεσείουσα φρονεί εξάλλου ότι είναι προδήλως ακριβής αυτή η παραδοχή της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης (βλ. σημείο 44 του δικογράφου της αναιρέσεως).

53. Ως προς την ουσία του προβλήματος, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου δεν πάσχει πλάνη περί το δίκαιο. Ας επιστρέψουμε προς στιγμή στο γράμμα και το πνεύμα των κανονισμών 423/2007 και 961/2010.

54. Με αυτούς τους δύο κανονισμούς τίθεται η αρχή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων των καταχωρισμένων προσώπων και οντοτήτων⁴¹ προτού ρυθμιστούν, υπό τη μορφή παρεκκλίσεων, ήτοι κατ' εξαίρεση, διάφορες περιπτώσεις αποδεσμεύσεως των κεφαλαίων αυτών⁴². Οι παρεκκλίσεις αυτές «μπορούν»⁴³ να επιτραπούν από τις αρμόδιες εθνικές αρχές⁴⁴, των οποίων η αποστολή έγκειται στην περίπτωση αυτή στον έλεγχο της συνδρομής όλων των απαιτούμενων προϋποθέσεων προκειμένου να χορηγηθεί άδεια αποδεσμεύσεως.

55. Κατ' ουσίαν, η αρμόδια εθνική αρχή μπορεί να χορηγήσει άδεια αποδεσμεύσεως εάν τα κεφάλαια οφείλονται δυνάμει προνομίου ή προγενέστερης μιας ορισμένης ημερομηνίας διοικητικής, δικαστικής ή διαιτητικής αποφάσεως⁴⁵ ή εάν οφείλεται ποσό δυνάμει συμβάσεως, συμφωνίας ή υποχρεώσεως που έχει συναφθεί από την οικεία οντότητα πριν από την καταχώρισή της⁴⁶ ή ακόμη όταν η αποδέσμευση πρέπει να ικανοποιήσει την κάλυψη βασικών αναγκών ενός προσώπου, την πληρωμή αμοιβών, την κάλυψη δαπανών που αφορούν τη συνήθη τήρηση ή φύλαξη λογαριασμών ή την κάλυψη έκτακτων δαπανών⁴⁷. Από το σύνολο των ανωτέρω διατάξεων συνάγεται ότι η βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να εξαρτήσει τη διενέργεια εκάστης εκ των σχεδιαζόμενων συναλλαγών από τη χορήγηση ατομικής αδείας, δεδομένου ότι οι εν λόγω διατάξεις αφορούν «την» πληρωμή⁴⁸ ή «την» άδεια⁴⁹. Περαιτέρω, η έκδοση αδείας, στον βαθμό που αποτελεί εξαίρεση από την αρχή της δεσμεύσεως, απαιτεί όπως η αρμόδια εθνική αρχή βεβαιωθεί ότι η σχεδιαζόμενη αποδέσμευση πληροί όλες τις απαιτούμενες από τον κανονισμό προϋποθέσεις. Είναι προφανές ότι στην περίπτωση αυτή είναι αναγκαία η κατά περίπτωση εκτίμηση.

56. Ως εκ τούτου, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 128 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι διατάξεις των άρθρων 8 έως 10 του κανονισμού 423/2007, καθώς και των άρθρων 17 έως 19 του κανονισμού 961/2010 «δεν επιτρέπουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές να εγκρίνουν γενικώς ορισμένη κατηγορία συναλλαγών για τις οποίες οι οικείες οντότητες θα απαλλάσσονταν, ως εκ τούτου, από την υποχρέωση να ζητούν άδειες κατά περίπτωση».

57. Εντούτοις, η ΕΙΗ υποστηρίζει ότι αυτές οι γενικευμένες εγκρίσεις δεν εξαιρούνται ρητώς από τους δύο προαναφερθέντες κανονισμούς και ότι πρόκειται για τρέχουσα πρακτική την οποία ακολουθούν και άλλες εθνικές αρχές πλην της Bundesbank, όπως είναι μεταξύ άλλων το βρετανικό Υπουργείο Οικονομικών. Πάντως, αφενός, δεδομένου ότι πρόκειται για εξαίρεση από την αρχή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων η οποία, λόγω της φύσεώς της, πρέπει να τυγχάνει στενής ερμηνείας, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι επιτρέπεται παν ό,τι δεν αποκλείεται ρητώς. Αφετέρου, πέραν του γεγονότος ότι το επιχείρημα και τα αποδεικτικά στοιχεία σε σχέση με την πρακτική του βρετανικού Υπουργείου Οικονομικών προβάλλονται εκπροθέσμως, δεδομένου ότι δεν ετέθησαν υπόψη του Γενικού Δικαστηρίου, μολονότι η ΕΙΗ είχε όλη την ευχέρεια να το πράξει, ιδίως στο πλαίσιο της γραπτής

41 — Άρθρα 7 του κανονισμού 423/2007 και 16 του κανονισμού 961/2010.

42 — Άρθρα 8 έως 10 του κανονισμού 423/2007 και 17 έως 19 του κανονισμού 961/2010.

43 — Άρθρα 8, 9 και 10, παράγραφος 1, του κανονισμού 423/2007 και 17 έως 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 961/2010.

44 — Το παράρτημα III του κανονισμού 423/2007 περιελάμβανε τον κατάλογο των εθνικών δικτυακών τόπων από τους οποίους διατίθενται ενημερωτικά στοιχεία σχετικά με τις αρμόδιες αρχές που αναφέρονται μεταξύ άλλων στα άρθρα 8 έως 10 του εν λόγω κανονισμού. Το παράρτημα V του κανονισμού 961/2010 παρείχε τις ίδιες πληροφορίες σχετικά με τις αρχές που είναι επιφορτισμένες να χορηγούν τις αναγκαίες άδειες ιδίως βάσει των άρθρων 17 έως 19 και 21 του εν λόγω κανονισμού.

45 — Άρθρα 8 του κανονισμού 423/2007 και 17 του κανονισμού 961/2010.

46 — Άρθρα 9 του κανονισμού 423/2007 και 18 του κανονισμού 961/2010.

47 — Άρθρα 10 του κανονισμού 423/2007 και 19 του κανονισμού 961/2010.

48 — Άρθρα 9, ab initio και στοιχείο α', περιπτώσεις i και iii, του κανονισμού 423/2007 και 18, ab initio και στοιχείο α', περιπτώσεις i και iii, του κανονισμού 961/2010.

49 — Άρθρα 10, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 423/2007 και 19, παράγραφοι 1, στοιχείο β', και 2, στοιχεία α' και β', του κανονισμού 961/2010.

απαντήσεώς της στην τεθείσα από το Γενικό Δικαστήριο ερώτηση⁵⁰, παραμένει αλυσιτελής η επίκληση εθνικών πρακτικών προκειμένου να ερμηνευθεί μια πράξη της Ένωσης. Επισημαίνω επίσης ότι το ίδιο το Ηνωμένο Βασίλειο αμφισβήτησε, με τα υπομνήματά του, ότι η πρακτική του δικού του Υπουργείου Οικονομικών, την οποία επικαλέστηκε η αναιρεσείουσα, έχει το ίδιο νομικό έρεισμα με αυτό της επίμαχης στο πλαίσιο της παρούσας αναιρετικής διαδικασίας πρακτικής της Bundesbank.

58. Μολονότι ουδέν εμποδίζει τις αρμόδιες εθνικές αρχές να παρέχουν γενικευμένες εγκρίσεις αφορώσες, κατά περίπτωση, ορισμένες διαδικασίες βάσει των οποίων πραγματοποιούνται χρηματοπιστωτικές συναλλαγές, εντούτοις οι εγκρίσεις αυτές δεν εμπίπτουν ούτε στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών 423/2007 και 961/2010 ούτε στα καθήκοντα που έχει αναθέσει ο νομοθέτης της Ένωσης στο πλαίσιο αυτό στις εν λόγω αρχές. Ωστόσο, όπως ορθώς επεσήμανε το Γενικό Δικαστήριο, μόνο μια έγκριση που έχει χορηγηθεί από αρμόδια εθνική αρχή *εν πλήρη συμφωνία* προς τους δύο προαναφερθέντες κανονισμούς δύναται, κατ' αρχήν, να εμποδίσει το Συμβούλιο να στηριχθεί επί της συναλλαγής για την οποία χορηγήθηκε άδεια με τον τρόπο αυτό προκειμένου να επιβάλει περιοριστικά μέτρα κατά της οντότητας η οποία πραγματοποίησε την εν λόγω συναλλαγή⁵¹. Προσθέτω, όπως έπραξε και το Γενικό Δικαστήριο, ότι δεν πρόκειται εντούτοις για απόλυτη εγγύηση, δεδομένου ότι η απόφαση της εθνικής αρχής δεν έχει ως αυτόματη συνέπεια να αποκτά η συναλλαγή για την οποία χορηγήθηκε άδεια εχέγγυα νομιμότητας υπό το πρίσμα των κανονισμών που καθορίζουν το νομικό πλαίσιο του καθεστώτος των περιοριστικών μέτρων. Πράγματι, δεν πρέπει να παροράται ότι οι εθνικές αρχές, οσάκις αποφαινόμενες επί αιτήσεως λήψεως αδειάς, ενδέχεται να μη διαθέτουν παρά μόνον αποσπασματικά πληροφοριακά στοιχεία, και θα μπορούσε ευλόγως να υποτεθεί ότι οντότητα που υποβάλει τέτοια αίτηση αποκρύπτει ορισμένο αριθμό στοιχείων επί της σχεδιαζόμενης συναλλαγής ούτως ώστε να λάβει την άδεια.

59. Για τον λόγο αυτό μεταξύ άλλων, αλλά επίσης λαμβανομένων υπόψη των όσων διακυβεύονται εν προκειμένω —που είναι η αποτροπή της διαδόσεως πυρηνικών όπλων στο Ιράν—, η εξουσία του Συμβουλίου να αποφασίζει την επιβολή περιοριστικών μέτρων —ήτοι να αποφασίζει εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 7 του κανονισμού 423/2007 ή το άρθρο 16 του κανονισμού 961/2010— δεν μπορούν να εξαρτώνται εξ ολοκλήρου από την ασκούμενη από τις εθνικές αρχές εξουσία τους να χορηγούν άδεια για την αποδέσμευση κεφαλαίων επί τη βάσει των άρθρων 8 έως 10 του κανονισμού 423/2007 και 17 έως 19 του κανονισμού 961/2010.

60. Έτσι, κακώς η ΕΙΗ υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, μη αποφαινόμενο ότι οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού ήσαν νόμιμες για τον λόγο και μόνον ότι η Bundesbank τις είχε εγκρίνει κατά τρόπο γενικό και γενικευμένο και κρίνοντας ότι το Συμβούλιο μπορούσε νομίμως να στηρίξει τη λήψη περιοριστικών μέτρων επ' αυτών των ούτω εγκριθεισών συναλλαγών, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

ii) Επί του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010

61. Η θέσπιση του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010, μιας διατάξεως που δεν έχει αντίστοιχή της στον κανονισμό 423/2007, εντάσσεται στη λογική της ενισχύσεως της χρηματοπιστωτικής εποπτείας που εξαγγέλθηκε με το ψήφισμα 1803 (2008) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και συγκεκριμενοποιήθηκε με το ψήφισμα 1929 (2010) του αυτού Συμβουλίου με το οποίο προβλέφθηκαν αυστηρότερα μέτρα. Το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010 προβλέπει την εφαρμογή ενός μηχανισμού γενικής εποπτείας κάθε μεταφοράς κεφαλαίων με προορισμό και προέλευση πρόσωπα και οντότητες του Ιράν. Αναλόγως του μεταφερόμενου ποσού και της τελικής χρήσεώς του, η εν λόγω μεταφορά αποτελεί το αντικείμενο απλής γνωστοποιήσεως ή λήψεως προηγούμενης αδειάς εκδιδόμενης από τις αρμόδιες εθνικές αρχές. Εν αντιθέσει προς τα άρθρα 17 έως 19 του εν λόγω

50 — Βλ. σημείο 52 των παρουσών προτάσεων.

51 — Βλ. σκέψη 129 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

κανονισμού, η διαδικασία για τη λήψη αδείας δυνάμει του άρθρου του 21 αφορά εγκατεστημένη στο έδαφος της Ένωσης οντότητα που επιθυμεί να προβεί σε μεταφορά κεφαλαίων σε μη καταχωρισμένες οντότητες, ήτοι σε οντότητες των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία δεν έχουν δεσμευθεί δυνάμει του άρθρου 16 του κανονισμού 961/2000, ή να λάβει κεφάλαια από αυτές τις τελευταίες.

62. Λόγω της όλως ιδιάζουσας φύσεώς τους, οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται βάσει αυτής της διαδικασίας της τρίτης οδού θα μπορούσαν να αποτελέσουν το αντικείμενο αιτήσεως για τη λήψη αδείας επί τη βάση του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010, προ πάντων εάν δεν αποδειχθεί ότι στη διαδικασία παρεμβαίνει η ενδιαφερόμενη καταχωρισμένη οντότητα. Εντούτοις, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορεί να γίνεται επίκληση του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010 προκειμένου να αποφεύγεται η εφαρμογή των αυστηρών εξαιρέσεων από την κατ' αρχήν δέσμευση των κεφαλαίων, τις οποίες προβλέπουν τα άρθρα 17 έως 19 του εν λόγω κανονισμού. Ωστόσο, από την ίδια τη φύση της διαδικασίας της τρίτης οδού συνάγεται ότι «σκοπ[εί] στην υλοποίηση των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που ενδιαφέρουν τις *καταχωρισμένες* οντότητες, δεδομένου ότι καθιστούν δυνατή, μεταξύ άλλων, την εκπλήρωση των προγενεστέρων υποχρεώσεων των *καταχωρισμένων* ιρανικών τραπεζών»⁵². Η ΕΙΗ δεν αμφισβητεί τον ορισμό αυτόν, δεδομένου ότι η ίδια τον επικαλέστηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και δεδομένου ότι η ίδια πλειστάκις υπέμνησε, στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, ότι οι συναλλαγές αφορούσαν παλαιές δραστηριότητες των καταχωρισμένων οντοτήτων. Ως εκ τούτου, για τέτοιου είδους συναλλαγές, δεν θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010, αλλά, αντιθέτως, κάποια από τις διατάξεις που αφορούν την αποδέσμευση δεσμευθέντων περιουσιακών στοιχείων καταχωρισμένων οντοτήτων —εν προκειμένω το άρθρο 18 του κανονισμού 961/2010, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της υπό εξέταση μεταφοράς. Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι συναλλαγές που φέρονται να πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού, στον βαθμό που έχουν ως αποτέλεσμα να μην εφαρμόζονται σε ορισμένο αριθμό συναλλαγών οι κανόνες των άρθρων 17 έως 19 του κανονισμού 961/2010 που είναι κατά πολύ αυστηρότεροι από το καθεστώς που θεσπίζεται δυνάμει του άρθρου 21 του εν λόγω κανονισμού, ενδέχεται να παραβιάζουν το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, εκ του λόγου ότι παρέχουν τη δυνατότητα να αποφευχθεί η δέσμευση των κεφαλαίων των καταχωρισμένων οντοτήτων⁵³.

63. Το Δικαστήριο έκρινε εξάλλου ότι η απαγόρευση της παρακάμψης που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 423/2007 —απολύτως αντίστοιχη προς αυτήν που προβλέπει το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010— «πρέπει, επομένως, να νοείται ως καλύπτουσα τις δραστηριότητες για τις οποίες προκύπτει, βάσει αντικειμενικών στοιχείων, ότι, ενώ τύποις δεν στοιχειοθετούν την αντικειμενική υπόσταση της παραβάσεως [της απαγορεύσεως της διαθέσεως κεφαλαίων], ωστόσο οι εν λόγω δραστηριότητες, αυτές καθ' εαυτές ή λόγω της ενδεχομένης σχέσεώς τους με άλλες δραστηριότητες, έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα, άμεσο ή έμμεσο, τη θέση εκποδών της απαγορεύσεως [της διαθέσεως κεφαλαίων]»⁵⁴.

64. Υπό τις περιστάσεις αυτές, για τους ίδιους λόγους με αυτούς που παρατίθενται ανωτέρω⁵⁵, ένας επιχειρηματίας δεν μπορεί να προτάξει την αδεία που χορήγησε εθνική αρχή και η οποία στηρίζεται στο άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010, όταν η διαδικασία που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο έχει εκτραπεί του αρχικού αντικειμένου της, καθιστώντας με τον τρόπο αυτόν την εν λόγω άδεια ασυμβίβαστη προς τον κανονισμό.

52 — Σκέψη 150 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Η υπογράμμιση δική μου. Βλ. επίσης τον ορισμό από την αναιρεσείουσα της διαδικασίας της τρίτης οδού στη σκέψη 51 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως τον οποίον υπέμνησα στο σημείο 10 των παρουσών προτάσεων.

53 — Βλ. σκέψη 150 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

54 — Απόφαση Afzasiabi κ.λπ. (C-72/11, EU:C:2011:874, σκέψη 62).

55 — Βλ. σημείο 58 των παρουσών προτάσεων.

65. Η ΕΙΗ αμφισβητεί, στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας, ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι συμμετείχε «εν γνώσει και εκ προθέσεως», κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, σε δραστηριότητες που είχαν ως άμεσο ή έμμεσο στόχο την αποφυγή των μέτρων περί δεσμεύσεως κεφαλαίων.

66. Αυτό το επιχείρημα σχετικά με «το ψυχολογικό στοιχείο»⁵⁶ ή «το υποκειμενικό στοιχείο της συμμετοχής που διατυπώνεται» στο εν λόγω άρθρο⁵⁷ προβάλλεται, κατά την άποψή μου, εκπρόθεσμα, δεδομένου ότι η ΕΙΗ δεν φαίνεται να αμφισβήτησε ιδιαίτερος το στοιχείο αυτό ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, μολονότι, αν και υποστήριξε ότι αγνοούσε τη βάση της καταχωρίσεώς της στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν, από την αιτιολογία των προσβαλλομένων πράξεων συνάγεται σαφώς ότι της προσαπτόταν ότι «βοήθησε έναν ορισμένο αριθμό ιρανικών τραπεζών να εξεύρουν τρόπους προκειμένου να εκτελεστούν οι συναλλαγές που είχαν διακοπεί λόγω των κυρώσεων της Ένωσης», ότι παρέσχε συνδρομή «προς αποφυγή των κυρώσεων της Ένωσης» και προκειμένου να «μην επιβληθούν κυρώσεις», στοιχεία από τα οποία συνάγεται ότι της προσαπτόταν η αποφυγή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων ορισμένων καταχωρισμένων οντοτήτων. Επί της ουσίας, περιορίζομαι να παρατηρήσω, όπως πράττει και το Γενικό Δικαστήριο, ότι η ΕΙΗ αποτελεί χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που εδρεύει στο έδαφος της Ένωσης και εξειδικεύεται στις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες που αφορούν το Ιράν ή στο Ιράν, χάρη δε σε αυτή τη διπλή ιδιότητα γνωρίζει καλά τα διάφορα μέτρα που λαμβάνονται στο επίπεδο της Ένωσης και την υποχρέωσή της επαγρυπνήσεως και εποπτείας των δραστηριοτήτων της με τους ιρανούς πελάτες της⁵⁸, κατά μείζονα λόγο οσάκις αυτοί αποτελούν το αντικείμενο καταχωρίσεως. Περαιτέρω, το γεγονός ότι η ΕΙΗ είχε λειτουργήσει κατά το παρελθόν διαμεσολαβητικά καταδεικνύει ότι γνώριζε πολύ καλά την ταυτότητα του αρχικού οφειλέτη και του τελικού πιστωτή, δεδομένου ότι ήταν εν γένει γνωστό για τον πρώτον ότι είχε καταχωριστεί. Ως εκ τούτου, η ΕΙΗ «είχε επίγνωση [...] του γεγονότος ότι η διαδικασία της τρίτης οδού καθιστούσε δυνατή, παρά την αρχή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων, τη διενέργεια συναλλαγών που ενδιαφέρουν τις καταχωρισμένες τράπεζες»⁵⁹. Ως εκ τούτου, είναι προφανές ότι το στοιχείο της γνώσεως και της προθέσεως που συνεπάγονται οι όροι «εν γνώσει» και «εκ προθέσεως»⁶⁰ συντρέχει στην περίπτωση της ΕΙΗ, κατά μείζονα λόγο μάλιστα αφού το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι αυτά τα δύο σωρευτικά στοιχεία συντρέχουν αν η εν λόγω οντότητα «θεωρεί ότι η συμμετοχή της σε αυτήν τη δραστηριότητα μπορεί να έχει αυτόν τον σκοπό ή αυτό το αποτέλεσμα και αποδέχεται αυτή τη δυνατότητα»⁶¹. Η ΕΙΗ, εξακολουθώντας να διατηρεί χρηματοπιστωτικές σχέσεις με τις καταχωρισμένες οντότητες στη συνάφεια μιας ατυπικής καταστάσεως —της διαδικασίας της τρίτης οδού—, μπορεί να θεωρηθεί ότι ακριβώς αποδέχθηκε μια τέτοια δυνατότητα⁶².

67. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το Συμβούλιο μπορούσε να επικαλεστεί τις συναλλαγές για τις οποίες με τον τρόπο αυτό χορηγήθηκε αδικαιολογήτως άδεια βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010 προκειμένου να δικαιολογήσει την έκδοση των προσβαλλομένων πράξεων κατά της αναιρεσείουσας.

56 — Βλ. σημείο 78 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα Υ. Bot επί της υποθέσεως Afrasiabi κ.λπ. (C-72/11, EU:C:2011:737).

57 — Απόφαση Afrasiabi κ.λπ. (EU:C:2011:874, σκέψη 63).

58 — Βλ. σκέψη 140 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

59 — Σκέψη 150 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

60 — Απόφαση Afrasiabi κ.λπ. (EU:C:2011:874, σκέψη 66).

61 — Απόφαση Afrasiabi κ.λπ. (EU:C:2011:874, σκέψη 67).

62 — Προσθέτω ακόμη ότι η συμπεριφορά της ΕΙΗ θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη λήψη περιοριστικών μέτρων δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 961/2010, το οποίο προβλέπει ότι πρόσωπο ή η οντότητα «που έχει συνδράμει κατονομαζόμενο πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό ώστε να παρακάμψει ή να παραβιάσει τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού [...]» μπορεί επίσης να αποτελέσει το αντικείμενο μέτρου δεσμεύσεως των κεφαλαίων. Στην περίπτωση αυτή, είναι δευτερεύουσας σημασίας το κατά πόσον η προσαπτόμενη συμπεριφορά ήταν συνειδητή και εκ προθέσεως, δεδομένου ότι αρκεί να είναι κατάφωρη η συνδρομή στην παράκαμψη.

iii) Επί της διαδικασίας της τρίτης οδού και της απαγορεύσεως της αποφυγής των περιοριστικών μέτρων

68. Η ΕΙΗ επιδιώκει εκ νέου να επανέλθει στην ερμηνεία που έδωσε το Γενικό Δικαστήριο στο υποκειμενικό στοιχείο του άρθρου 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010, ήτοι στην απαίτηση να έχει συμμετάσχει «εν γνώσει και εκ προθέσεως» σε δραστηριότητα που παρακάμπτει τα περιοριστικά μέτρα. Συναφώς, επαναλαμβάνω καθ' ολοκληρίαν την εκτίμηση που ανέπτυξα στο σημείο 66 των παρουσών προτάσεων.

69. Η επίκληση από την ΕΙΗ διαφόρων διαβεβαιώσεων που είχε λάβει εκ μέρους της Bundesbank, η οποία είχε πλειστάκις επαναλάβει την άποψή της τονίζοντας ότι ορισμένες σχεδιαζόμενες συναλλαγές δεν απαιτούσαν τη λήψη αδειάς ή ότι ενέκρινε την προσφυγή στη διαδικασία της τρίτης οδού, δεν επαρκεί, εν πάση περιπτώσει, προκειμένου να συναχθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι τα κριτήρια για την καταχώριση πληρούνται —είναι ακριβώς η προβληματική που αποτελεί το αντικείμενο του δευτέρου λόγου αναιρέσεως—, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο. Οι διαβεβαιώσεις που ενδεχομένως παρέσχε η Bundesbank, αφενός, και η εκτίμηση από το Συμβούλιο της σκοπιμότητας να καταχωριστεί η επωνυμία της ΕΙΗ στον κατάλογο των προσώπων και των οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν, αφετέρου, διέπονται από δύο διαφορετικές και αυτοτελείς διαδικασίες, και τούτο κατά μείζονα λόγο αφού, όπως κατέδειξα, οι παρασχεθείσες διαβεβαιώσεις, εγκρίσεις και άδειες δεν αποδείχθηκαν σύμφωνες προς τους κανονισμούς 423/2007 και 961/2010.

70. Έστω και αν η παραδοχή του Γενικού Δικαστηρίου ότι «ένας ευλόγως επιμελής χρηματοπιστωτικός οργανισμός όφειλε να ζητήσει περισσότερες διευκρινίσεις ως προς τη ληφθείσα “έγκριση”»⁶³ μπορεί να δημιουργεί την εντύπωση ότι θέτει αυξημένες απαιτήσεις, δεν συνιστά το αποφασιστικό στοιχείο στη συλλογιστική του Γενικού Δικαστηρίου στο πλαίσιο της οποίας αυτό έκρινε ότι η ΕΙΗ μπορούσε άνετα να θεωρηθεί από το Συμβούλιο ως πληρούσα τα κριτήρια καταχωρίσεως. Περαιτέρω, και στον βαθμό που τούτο εμπίπτει στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου, είναι αλυσιτελής η περαιτέρω εξέταση της χρονολογίας της ανταλλαγείσας μεταξύ της Bundesbank και της αναιρεσείουσας αλληλογραφίας, διότι εντεύθεν δεν θα μπορούσε να συναχθεί κάποιο συμπέρασμα δυνάμενο να τη βοηθήσει στην απόδειξή της.

71. Ως προς τις επιστολές της αυστριακής εθνικής τράπεζας, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι προέρχονταν από εθνική αρχή που δεν ήταν η αρμόδια για τις υπό εξέταση συναλλαγές, δεδομένου ότι η ΕΙΗ εξηρτάτο μόνον από την Bundesbank⁶⁴. Συνεπώς, αυτή η συγκεκριμένη εθνική αρχή δεν σκοπούσε με τις εν λόγω επιστολές της παρά μόνο, στην καλύτερη περίπτωση, να εκθέσει τον τρόπο με τον οποίο ερμηνεύει τους κανόνες που διέπουν τις χρηματοπιστωτικές συναλλαγές στο πλαίσιο της εφαρμογής μιας πράξεως της Ένωσης, ερμηνεία η οποία δεν μπορεί να δεσμεύει τα όργανα της Ένωσης⁶⁵. Ούτε το γεγονός ότι μια εκ των επιστολών φέρεται να εκθέτει τα αποτελέσματα συναντήσεως της ομάδας RELEX/κυρώσεις δεν μπορεί να βοηθήσει την ΕΙΗ στην απόδειξή της, δεδομένου ότι το Συμβούλιο υπέμνησε ότι η ομάδα αυτή δεν αποτελεί παρά προπαρασκευαστικό όργανο του Συμβουλίου και ότι δεν μπορεί να συναχθεί η επίσημη θέση της από τα πρακτικά και μόνο μιας συναντήσεως της εν λόγω ομάδας.

72. Τέλος, η αναιρεσείουσα επιχειρεί να αποδείξει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τις εκθέσεις ελέγχου τις οποίες αυτή προσκόμισε. Κατ' εφαρμογήν των αρχών που πρέπει να καθοδηγούν τον έλεγχο του Δικαστηρίου σε μια τέτοια περίπτωση⁶⁶, θα περιοριστώ στη διαπίστωση ότι με απόλυτη λογική συνέπεια το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα συμπεράσματα μιας εκθέσεως ελέγχου, η οποία εκ της φύσεώς της είχε καταρτιστεί επί τη βάσει δειγμάτων συναλλαγών, δεν μπορούν αυτομάτως να

63 — Σκέψη 154 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

64 — Βλ. σκέψη 155 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

65 — Βλ. σημείο 57 των παρουσών προτάσεων.

66 — Τις οποίες υπέμνησα στα σημεία 25 και 27 των παρουσών προτάσεων.

επεκταθούν σε όλες τις όντως πραγματοποιηθείσες συναλλαγές. Εξάλλου, η ΕΙΗ δεν αμφισβητεί ότι η έκθεση ελέγχου της 23ης Δεκεμβρίου 2010 διαπιστώνει ρητώς ότι «οι συναλλαγές που διενεργήθηκαν το 2010, στο πλαίσιο της διαδικασίας της τρίτης οδού, ήσαν ικανές να διακυβεύσουν τους σκοπούς της πολιτικής κυρώσεων της Ένωσης»⁶⁷. Εξάλλου, το έτερο χωρίο της εν λόγω εκθέσεως, το οποίο με επιμονή επικαλείται η αναιρεσείουσα στο πλαίσιο της αναιρετικής διαδικασίας και το οποίο κατά την άποψή της παρέλειψε να λάβει υπόψη του το Γενικό Δικαστήριο, έχει, κατ' εμέ, ακριβώς το ίδιο περιεχόμενο, δεδομένου ότι, αποφαινόμενο ότι μια τελική εκτίμηση επί των εν λόγω συναλλαγών δεν θα ήταν εφικτή παρά μόνο μέσω ενδελεχούς αναλύσεως από φυσικό πρόσωπο των επί μέρους συναλλαγών και των πράξεων επί των οποίων αυτές στηρίζονται⁶⁸, οι συντάκτες της εκθέσεως τόνισαν εκ νέου τον σχετικό χαρακτήρα των πορισμάτων που μπορούσαν να αντληθούν εντεύθεν επί του παρόντος. Το ίδιο ισχύει για το επιχείρημα βάσει του οποίου, υπό την επιφύλαξη συμπληρωματικού ελέγχου σε επιμέρους περιπτώσεις, οι συντάκτες της εκθέσεως φρονούσαν ότι οι διαδικασίες που ακολούθησε η ΕΙΗ, προκειμένου να συμμορφωθεί με τους κανονισμούς περί επιβολής κυρώσεων, πληρούσαν τις νόμιμες απαιτήσεις⁶⁹. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε, αντικειμενικώς, να αποφανθεί ότι οι εκθέσεις ελέγχου διασφάλιζαν κατά απόλυτο και οριστικό τρόπο ότι η ΕΙΗ είχε πάντοτε ενεργήσει και ενεργούσε πάντοτε σε απόλυτη συμφωνία προς τους κανονισμούς 423/2007 και 961/2010.

Γ — *Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της ασφάλειας δικαίου*

1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας

73. Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε, με τις σκέψεις 174 επ. της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το επιχείρημα της αναιρεσείουσας, η οποία διατεινόταν ότι έπρεπε να προστατευθεί η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη της ότι δεν θα της επιβληθούν κυρώσεις για τις συναλλαγές τις οποίες είχε πραγματοποιήσει βάσει των αδειών ή των εγκρίσεων που είχε χορηγήσει η Bundesbank, εκ του λόγου ότι ένας συνετός και επιμελής επιχειρηματίας αναμένεται ότι είναι σε θέση να προβλέψει τη λήψη από την Ένωση μέτρων δυνάμενων να πλήξουν τα συμφέροντά του, χωρίς να μπορεί να επικαλεστεί τα οφέλη που απορρέουν από την αρχή αυτή όταν το εν λόγω μέτρο πράγματι λαμβάνεται. Η ΕΙΗ αμφισβητεί ότι μπορούσε να προβλέψει τη λήψη περιοριστικών μέτρων εις βάρος της, ακριβώς διότι οι επίμαχες συναλλαγές είχαν λάβει την έγκριση ή την άδεια της αρμόδιας εθνικής αρχής.

74. Περαιτέρω, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αρμοδιότητα της Bundesbank περιοριζόταν στη χορήγηση αδειών επί τη βάσει κατά περίπτωση αναλύσεως και ότι, ως εκ τούτου, ουδεμία δικαιολογημένη εμπιστοσύνη μπορούσε να υπάρξει ως προς τη γενικευμένη έγκριση των πραγματοποιηθεισών βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού συναλλαγών⁷⁰. Η ΕΙΗ αμφισβητεί την εκτίμηση αυτή υπενθυμίζοντας τα επιχειρήματα που ανέπτυξε συναφώς στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου αναιρέσεως. Προσθέτει ότι, μολοντί από τη νομολογία συνάγεται ότι, κατ' αρχήν, η επίκληση της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης είναι δυνατή μόνο εάν οι παρασχεθείσες διαβεβαιώσεις είναι σύμφωνες προς τους ισχύοντες κανόνες, εντούτοις ένας επιχειρηματίας μπορεί να στηριχθεί σε απάδουσα προς το δίκαιο της Ένωσης δήλωση εθνικής αρχής, υπό την προϋπόθεση ότι το εν λόγω δίκαιο παρουσιάζει ασάφειες⁷¹, πράγμα το οποίο συμβαίνει, κατά την άποψή της, εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των αποκλινουσών απόψεων ως προς τη νομιμότητα της διαδικασίας της τρίτης οδού. Εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο έχει ήδη αποφανθεί ότι ακόμη και μια δήλωση ή μια

67 — Σκέψη 156 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

68 — Βλ. σημείο 85, 5, του δικογράφου της αναιρέσεως.

69 — Βλ. σημείο 85, 5, του δικογράφου της αναιρέσεως.

70 — Βλ. σκέψεις 176 έως 177 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

71 — Η αναιρεσείουσα επικαλείται, συναφώς, τις αποφάσεις *Maizena* (5/82, EU:C:1982:439, σκέψη 22) και *Sony Supply Chain Solutions (Europe)* (C-153/10, EU:C:2011:224, σκέψη 47), καθώς και την απόφαση *Regione autonoma della Sardegna* κ.λπ. κατά Επιτροπής (T-394/08, T-408/08, T-453/08 και T-454/08, EU:T:2011:493, σκέψη 273).

εθνική απόφαση η οποία δεν είναι απολύτως σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης μπορεί, εάν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, να προσδώσει έρεισμα στη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του οικείου επιχειρηματία⁷², το δε Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι εθνικές αρχές για τον ανταγωνισμό μπορούν, κατ' εξαίρεση, να αποφασίσουν τη μη επιβολή προστίμου έστω και αν η επιχείρηση παρέβη την απαγόρευση των συμπράξεων που προβλέπει το άρθρο 101 ΣΛΕΕ⁷³. Έτσι, στην περίπτωση που η συμπεριφορά της ΕΙΗ ήθελε εν τέλει θεωρηθεί ότι στοιχειοθετεί παράβαση του άρθρου 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010 —quod non—, της παρασχέθηκαν εκ μέρους της Bundesbank σαφείς, ακριβείς και επανειλημμένες διαβεβαιώσεις που θα έρχονταν σε αντίθεση με την επιβολή οποιασδήποτε κυρώσεως εις βάρος της είτε σε εθνικό επίπεδο είτε στο επίπεδο της Ένωσης, δεδομένου ότι πρέπει να θεωρηθεί ότι το Συμβούλιο δεσμεύεται από την εμπιστοσύνη που δημιούργησαν οι παρασχεθείσες από τη Bundesbank διαβεβαιώσεις⁷⁴.

75. Τέλος, η ΕΙΗ αμφισβητεί την εκτίμηση στην οποία κατέληξε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία έκρινε ότι οι διάφορες προσβαλλόμενες πράξεις ήσαν επαρκώς σαφείς προκειμένου η εφαρμογή τους να είναι προβλέψιμη για την αναιρεσείουσα.

2. Ανάλυση

76. Διευκρινίζω ευθύς εξ αρχής ότι η εξέταση του παρόντος λόγου αναιρέσεως αποτελεί συνέχεια της αναλύσεως του δευτέρου σκέλους του δευτέρου λόγου αναιρέσεως που αφορά, μεταξύ άλλων, το νομικό περιεχόμενο των παρασχεθεισών από την Bundesbank αδειών και εγκρίσεων των συναλλαγών στις οποίες προέβη η ΕΙΗ και ευθύς αμέσως θα αναλύσω τον τρίτο λόγο αναιρέσεως έχοντας υπ' όψιν μου τα συμπεράσματα τα οποία άντλησα συναφώς.

77. Από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η οποία επαναλαμβάνεται στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση⁷⁵, συνάγεται ότι «το δικαίωμα επικλήσεως της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προϋποθέτει ότι έχουν δοθεί από τις αρμόδιες αρχές της Ένωσης στον ενδιαφερόμενο συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες διαβεβαιώσεις, προερχόμενες από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές. [...] [Τ]ο δικαίωμα αυτό έχει κάθε ιδιώτης στον οποίο κάποιο θεσμικό όργανο, φορέας ή οργανισμός της Ένωσης δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες, παρέχοντάς του συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις. Τέτοιου είδους διαβεβαιώσεις, ανεξαρτήτως της μορφής υπό την οποία παρέχονται, συνιστούν οι πληροφορίες που είναι συγκεκριμένες, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες»⁷⁶.

78. Η ανωτέρω νομολογία χρήζει σχολιασμού διττώς.

79. Αφενός, εάν πράγματι η συμπεριφορά της Bundesbank μπορεί να δικαιολογήσει κάποιου είδους δικαιολογημένη προσδοκία στην αναιρεσείουσα, αυτή δεν θα μπορούσε να την επικαλεστεί παρά μόνον έναντι της εν λόγω εθνικής αρχής. Επομένως, η υποθετική δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που δημιουργείται από τη συμπεριφορά της Bundesbank δεν μπορεί να αντιταχθεί στο Συμβούλιο, όταν αυτό αποφασίζει την επιβολή περιοριστικών μέτρων κατά της ΕΙΗ. Η επικαλούμενη από την αναιρεσείουσα νομολογία δεν φαίνεται να έρχεται σε αντίθεση προς την ανωτέρω διαπίστωση, δεδομένου ότι περιορίζεται στην επισήμανση ότι οι εθνικές αρχές του ανταγωνισμού *δύνανται* να μην επιβάλουν πρόστιμο σε επιχείρηση ακόμη και στην περίπτωση που αυτή παραβιάζει εκ προθέσεως ή εξ αμελείας το άρθρο 101 ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω αρχές δημιούργησαν στην

72 — Η αναιρεσείουσα παραθέτει, συναφώς, την απόφαση Regione autonoma della Sardegna κ.λπ. κατά Επιτροπής (ΕΥ:Τ:2011:493, σκέψη 274).

73 — Συναφώς, η αναιρεσείουσα στηρίζεται επί της αποφάσεως Schenker & Co. κ.λπ. (C-681/11, ΕΥ:C:2013:404, σκέψεις 40 και 41).

74 — Η αναιρεσείουσα παραπέμπει, συναφώς, στο σημείο 87 των προτάσεων της γενικής εισαγγελέα J. Kokott επί της υποθέσεως Schenker & Co. κ.λπ. (C-681/11, ΕΥ:C:2013:126).

75 — Βλ. σκέψη 174 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

76 — Απόφαση HGA κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-630/11 P έως C-633/11 P, ΕΥ:C:2013:387, σκέψη 132 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

επιχείρηση αυτή δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι η συμπεριφορά της δεν στοιχειοθετεί παράβαση της εν λόγω διατάξεως⁷⁷, πράγμα το οποίο δεν συνεπάγεται τίποτε άλλο πέραν της δυνατότητας, *την οποία έχει η αρχή που δημιούργησε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη*, να μετριάσει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, τη δική της εξουσία επιβολής κυρώσεων.

80. Αφετέρου, από τις αναπτύξεις που αφορούν την εξέταση του δευτέρου λόγου αναιρέσεως συνάγεται ότι η δήθεν διαβεβαίωση που παρέσχε η εν λόγω εθνική αρχή δεν είναι σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης, δεδομένου ότι οι εθνικές αρχές μπορούσαν να παράσχουν μόνον άδειες κατά περίπτωση τηρουμένων των καθοριζόμενων από τους οικείους κανονισμούς διαδικασιών⁷⁸. Η νομολογία που επικαλείται η αναιρεσείουσα διευκρινίζει ότι «δεν μπορεί κατ' αρχήν, εκτός αν συντρέχουν εξαιρετικές περιστάσεις, να γίνει επίκληση δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στη νομιμότητα μιας κρατικής ενισχύσεως παρά μόνον αν η ενίσχυση αυτή χορηγήθηκε τηρηθείσας της διαδικασίας»⁷⁹. Πάντως, η έρευνα εάν συντρέχουν, εν προκειμένω, εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες θα μπορούσε να επικαλεστεί η ΕΙΗ θα ήταν, εν πάση περιπτώσει, αλυσιτελής ελλείψει των αναγκαίων στοιχείων τα οποία δημιουργούν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη και, ειδικότερα, ελλείψει σαφών, άνευ αιρέσεων και συγκλινουσών διαβεβαιώσεων ότι δεν θα επιβάλλονταν περιοριστικά μέτρα στην ΕΙΗ συνεπεία των επίμαχων συναλλαγών στις οποίες προέβη.

81. Συνεπώς, το επιχείρημα που αντλείται από την πλάνη περί το δίκαιο την οποία πάσχει η εκτίμηση στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο ως προς την προσβολή της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να απορριφθεί.

82. Ως προς την αρχή της ασφάλειας δικαίου, επιβάλλεται επίσης η διαπίστωση ότι ουδεμία πλάνη έχει εμφιλοχωρήσει στην ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου.

83. Πράγματι, η εν λόγω αρχή συνεπάγεται ότι η νομοθεσία της Ένωσης είναι σαφής και ότι η εφαρμογή της είναι προβλέψιμη για κάθε πρόσωπο που επιζητεί έννομη προστασία⁸⁰. Εάν ληφθεί υπόψη ο χρόνος κατά τον οποίο η ΕΙΗ ζήτησε τις άδειες και τις εγκρίσεις από τη Bundesbank, διαπιστώνουμε ότι εφαρμοστέοι ήσαν ο κανονισμός 423/2007 και εν συνέχεια ο κανονισμός 961/2010. Σε κανένα από αυτά τα δύο νομοθετήματα δεν ορίζεται ότι η έγκριση ή η άδεια που παρέχει εθνική αρχή έχει ως αποτέλεσμα να αίρεται η εξουσία του Συμβουλίου να λαμβάνει περιοριστικά μέτρα ή να παρέχεται μια οποιαδήποτε διασφάλιση ότι οι συναλλαγές για τις οποίες έχει χορηγηθεί με τον τρόπο αυτό έγκριση ή άδεια θεωρούνται αυτομάτως από το ίδιο το Συμβούλιο ως νόμιμες. Έτσι, οι διατάξεις των εν λόγω κανονισμών που αφορούν τις διαδικασίες για τη χορήγηση αδειας είναι σαφώς διαφορετικές από αυτές που αφορούν την αρχή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων εν γένει και της απαγορεύσεως της παρακάμψεως των περιοριστικών μέτρων, ειδικότερα⁸¹. Ομοίως, από το γράμμα αυτών των δύο κανονισμών συνάγεται κατά τρόπο αναμφήριστο ότι εκάστη των αδειών των εθνικών αρχών έπρεπε να χορηγηθεί βάσει κατά περίπτωση εκτιμήσεως εκάστης σχεδιαζόμενης μεταφοράς —είτε επρόκειτο περί αιτήσεως αποδεσμεύσεως⁸² είτε περί μεταφοράς κεφαλαίων⁸³.

77 — Βλ. απόφαση Schenker & Co. κ.λπ. (EU:C:2013:404, σκέψεις 40 επ.).

78 — Βλ. σημεία 54 επ. καθώς και σημείο 64 των παρουσών προτάσεων.

79 — Απόφαση HGA κ.λπ. κατά Επιτροπής (EU:C:2013:387, σκέψη 134).

80 — Βλ., από μια πλούσια νομολογία, αποφάσεις Nuova Agricast και Cofra κατά Επιτροπής (C-67/09 P, EU:C:2010:607, σκέψη 77 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), καθώς και Alcoa Trasformazioni κατά Επιτροπής (C-194/09 P, EU:C:2011:497, σκέψη 71).

81 — Βλ. αφενός, άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 423/2007 και, αφετέρου, άρθρα 8 έως 10 του εν λόγω κανονισμού, καθώς και, αφενός, άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010 και, αφετέρου, άρθρα 17 έως 19 και 21 του εν λόγω κανονισμού.

82 — Δυνάμει των άρθρων 8 έως 10 του κανονισμού 423/2007 και των 17 έως 19 του κανονισμού 961/2010.

83 — Δυνάμει των άρθρων 11 του κανονισμού 423/2007 και 21 του κανονισμού 961/2010.

84. Υπό τις συνθήκες αυτές, η αναιρεσείουσα ήταν απολύτως σε θέση να προβλέψει το ασυμβίβαστο της γενικευμένης εγκρίσεως που χορήγησε η Bundesbank προς το δίκαιο της Ένωσης⁸⁴, αλλά και το γεγονός ότι το Συμβούλιο, μπορούσε, εν πάση περιπτώσει, να της επιβάλλει περιοριστικά μέτρα υπό τις προϋποθέσεις τις οποίες σαφώς ορίζουν οι προαναφερθέντες κανονισμοί.

85. Επομένως, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το επιχειρήμα που στηρίζεται στην προσβολή της αρχής της ασφάλειας δικαίου ως αβάσιμο. Ως εκ τούτου, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί στο σύνολό του ως αβάσιμος.

Δ — Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως που στηρίζεται σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία του άρθρου 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010 και της αρχής της αναλογικότητας

1. Επιχειρηματολογία της αναιρεσείουσας

86. Κατ' ουσίαν, με τον τέταρτο λόγο της αναιρέσεώς της, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ότι πεπλανημένως απεφάνθη, με τις σκέψεις 204 και 205 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι δεν μπορούσε να επικαλεστεί το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010, το οποίο έχει ως αντικείμενο την προστασία των επιχειρήσεων οι οποίες παρέβησαν, εν αγνοία τους, τις απαγορεύσεις που θέτει ο εν λόγω κανονισμός, πράγμα το οποίο θα συμβεί στην περίπτωση της ΕΙΗ εάν το Δικαστήριο εξακολουθήσει να θεωρεί τις επίμαχες συναλλαγές ως παράνομες.

87. Αφετέρου, η αναιρεσείουσα προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι κακώς απέρριψε τον προβληθέντα ενώπιόν του λόγο ακυρώσεως που στηρίζεται στην προσβολή της αρχής της αναλογικότητας. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι η αποφασισθείσα από το Συμβούλιο δέσμευση των κεφαλαίων της ΕΙΗ αποτελεί δυσανάλογο μέτρο.

88. Πρώτον, η ΕΙΗ, αφού υπενθυμίζει ότι συμμορφωνόταν πάντοτε στις γνώμες της αρμόδιας εθνικής αρχής, υποστηρίζει ότι η Bundesbank θα μπορούσε, π.χ., να μην εγκρίνει πλέον την προσφυγή στη διαδικασία της τρίτης οδού ή να αρνηθεί τη χορήγηση των αδειών που ζητούσε η ΕΙΗ βάσει του άρθρου 21 του κανονισμού 961/2010. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εσφαλμένως ότι τέτοια μέτρα, μη υποκείμενα στον έλεγχο του Συμβουλίου, δεν διασφάλιζαν το ίδιο προστατευτικό αποτέλεσμα με απόφαση δεσμεύσεως των κεφαλαίων και ότι, ως εκ τούτου, η εν λόγω απόφαση ήταν ενδεδειγμένη και αναγκαία. Συγκεκριμένα, μολονότι το Συμβούλιο έκρινε ανεπαρκές το γερμανικό σύστημα εποπτείας, εντούτοις θα μπορούσε να υποχρεώσει αυτό το κράτος μέλος να το καταστήσει αποτελεσματικότερο, πράγμα το οποίο θα ήταν υποχρεωμένο να πράξει το εν λόγω κράτος-μέλος στο πλαίσιο της καλόπιστης συνεργασίας. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του αυτή την τελευταία παράμετρο στο πλαίσιο της αναλύσεώς του. Εν πάση περιπτώσει, είναι αντίθετο προς την αρχή της αναλογικότητας να εξισορροπείται η ενδεχόμενη πλάνη εθνική αρχής με περιοριστικά μέτρα, ενώ η ευθύνη της αποφυγής αποκλινουσών ερμηνειών του κανονιστικού πλαισίου της Ένωσης ανήκει στα όργανά της.

89. Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο, αποφαινόμενο ότι το καθεστώς παροχής αδειών που θεσπίστηκε με το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010 δεν διασφάλιζε την εξίσου αποτελεσματική πρόληψη με αυτή που παρείχε η καταχώριση στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν, υπέπεσε εκ νέου σε πλάνη περί το δίκαιο. Βεβαίως, τυχόν παραβίαση του εν λόγω άρθρου 21 θα εντοπιζόταν, κατά λογική αναγκαιότητα, εκ των υστέρων, ωστόσο το ίδιο θα συνέβαινε σε κάθε περίπτωση παραβιάσεως της δεσμεύσεως των

84 — Το επιχειρήμα που αντλείται από το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές, καθώς και ορισμένα όργανα της Ένωσης, προέβησαν σε αποκλινουσες ερμηνείες καθίσταται έτσι αλυσιτελές, δεδομένου ότι εν τέλει το πρόβλημα δεν είναι τόσο εάν οι συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν βάσει της διαδικασίας της τρίτης οδού ήσαν, κατ' αρχήν, σύμφωνες προς το δίκαιο της Ένωσης, όσο εάν μια εθνική αρχή μπορούσε να χορηγήσει, επί τη βάση των κανονισμών 423/2007 και 961/2010, άδεια γενικής ισχύος για τις σχεδιαζόμενες συναλλαγές άνευ κατά περίπτωση αναλύσεως.

κεφαλαίων της καταχωρισμένης οντότητας. Ως εκ τούτου, το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010 θα παρήγαγε το ίδιο προληπτικό αποτέλεσμα με αυτό της καταχώρισης της ΕΙΗ, ενώ ταυτοχρόνως είναι σαφώς πολύ λιγότερο περιοριστικό. Έτσι, η αίτηση της ΕΙΗ προς την Bundesbank σχετικά με τη διαδικασία της τρίτης οδού είχε υποβληθεί προτού η ΕΙΗ αρχίσει τις συναλλαγές της, οι δε υποβαλλόμενες αιτήσεις βάσει του προαναφερθέντος άρθρου 21 πρέπει επίσης να κατατίθενται πριν από την πραγματοποίηση μιας συναλλαγής. Η ΕΙΗ υπενθυμίζει ότι τυχόν αλλαγή της κατευθυντήριας γραμμής από την Bundesbank θα επαρκούσε προκειμένου η αναιρεσείουσα να μην προβεί στις συναλλαγές της, αφού πάντοτε συμμορφωνόταν προς τις οδηγίες της εν λόγω εθνικής αρχής. Συνεπώς, δεν υπάρχει λόγος να θεωρηθεί ότι μια τέτοια αλλαγή δεν θα διασφάλιζε προληπτικό αποτέλεσμα ισοδύναμο προς αυτό της δεσμεύσεως των κεφαλαίων της ΕΙΗ. Επιπλέον, η ΕΙΗ επικαλείται την επιστολή της αυστριακής εθνικής τράπεζας η οποία, κατά την άποψή της, αποδεικνύει ότι το ίδιο το Συμβούλιο γνώριζε και είχε εγκρίνει τη θέση της Bundesbank σε σχέση με την τρίτη οδό προτού προβεί στην καταχώριση της ΕΙΗ⁸⁵.

90. Έτσι, η καταχώριση της ΕΙΗ από το Συμβούλιο είναι δυσανάλογη, το δε Γενικό Δικαστήριο προέβη σε εσφαλμένο νομικό χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών και συνήγαγε από τη δικογραφία ανακριβή ως προς την ουσία τους συμπεράσματα.

2. Ανάλυση

91. Από το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010 συνάγεται ότι «[ο]ι απαγορεύσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό δεν θεμελιώνουν κανενός είδους ευθύνη των εν λόγω φυσικών ή νομικών προσώπων ή οντοτήτων, εάν δεν γνώριζαν και δεν είχαν εύλογη αιτία να υποπτευθούν ότι με τις ενέργειές τους θα παραβίαζαν αυτές τις απαγορεύσεις». Το άρθρο 32 του κανονισμού 961/2010 λειτουργεί ως απαλλακτική ρήτρα για την ευθύνη των προσώπων ή των οντοτήτων, τα οποία, καλή τη πίστη ή εν αγνοία της όλης συνάφειας στην οποία εντάσσονται τα περιοριστικά μέτρα, υπέπεσαν σε παράβαση του προαναφερθέντος κανονισμού.

92. Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η ΕΙΗ, συμβάλλοντας/παρέχοντας συνδρομή ώστε καταχωρισμένες ιρανικές τράπεζες να μπορούν να εκτελέσουν ορισμένες συναλλαγές τις οποίες τα μέτρα της δεσμεύσεως είχαν διακόψει, ενόσω η ίδια δραστηριοποιείτο στη χρηματοπιστωτική αγορά, με εξειδίκευση στις υπηρεσίες και τις δραστηριότητες που αφορούν το Ιράν ή στο Ιράν και κατεχόμενη εν μέρει από καταχωρισμένη οντότητα, δεν μπορεί να υποστηρίξει ότι δεν γνώριζε ή δεν μπορούσε να έχει εύλογες υπόνοιες ότι παραβίαζε, μεταξύ άλλων, την απαγόρευση της καταστρατηγήσεως των περιοριστικών μέτρων, την οποία προβλέπει το άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 961/2010. Ως προς το σημείο αυτό, είναι άνευ σημασίας η επίκληση των τυχόν εγκρίσεων ή αδειών που χορήγησε η Bundesbank⁸⁶, όπως άνευ σημασίας είναι και η προερχόμενη από την αυστριακή εθνική τράπεζα επιστολή⁸⁷. Όπως ακριβώς αυτές οι άδειες και οι εγκρίσεις δεν μπορούν να θεμελιώσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη —όπως επεσήμανα στο πλαίσιο της αναλύσεως του προηγούμενου λόγου αναιρέσεως—, δεν ασκούν επιρροή ούτε επί της εκτιμήσεως εάν η ΕΙΗ μπορούσε να απαλλαγεί της ευθύνης βάσει του άρθρου 32 του κανονισμού 961/2010, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι εν λόγω εγκρίσεις και άδειες δεν χορηγήθηκαν, εν πάση περιπτώσει, συμφώνως προς τον κανονισμό. Τέλος, όπως ορθώς παρατήρησε το Συμβούλιο, έστω και εάν η ΕΙΗ μπορούσε να επικαλεστεί το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010, τούτο δεν θα εμπόδιζε την καταχώρισή της, αφού πληρούσε τις προϋποθέσεις του άρθρου 16 του εν λόγω κανονισμού, δεδομένου ότι ένα τέτοιο περιοριστικό μέτρο, το οποίο εκ της φύσεώς του έχει

85 — Βλ. σημείο 39 των παρουσών προτάσεων.

86 — Υπενθυμίζω ότι αυτές οι εγκρίσεις ή οι άδειες χορηγούνται, εν πάση περιπτώσει, από τις εθνικές αρχές επί τη βάσει και μόνον των στοιχείων που προσκομίζει το πρόσωπο ή η οντότητα που ζητεί την έγκριση ή την άδεια, εάν ουδεμία έρευνα διενεργηθεί, καθώς και ότι τα στοιχεία αυτά μπορούν να είναι τοιαύτης φύσεως ώστε να παραπλανήσουν τις εν λόγω αρχές.

87 — Σε σχέση με αυτή την τελευταία και με τα συμπεράσματα τα οποία μπορούν να αντληθούν ως προς τη θέση του Συμβουλίου έναντι της διαδικασίας της τρίτης οδού, παραπέμπω στο σημείο 71 των παρουσών προτάσεων.

προληπτικό χαρακτήρα⁸⁸, δεν πρέπει κατ' ανάγκη να ερμηνεύεται ως κύρωση για την ευθύνη που υπέχει η ΕΙΗ για τις παραβιάσεις του κανονισμού στις οποίες υπέπεσε. Κατά πάγια νομολογία, η σημασία των σκοπών που επιδιώκουν οι πράξεις της Ένωσης περί εφαρμογής περιοριστικών μέτρων δύναται να δικαιολογήσει ακόμη και σοβαρές αρνητικές συνέπειες, ως προς ορισμένους επιχειρηματίες περιλαμβανομένων εκείνων που δεν φέρουν καμία ευθύνη για την κατάσταση η οποία οδήγησε στην λήψη των μέτρων αυτών, αλλά θίγονται, ιδίως όσον αφορά το δικαίωμά τους ιδιοκτησίας⁸⁹.

93. Επομένως, στην ανάλυση του Γενικού Δικαστηρίου η οποία αφορά το άρθρο 32, παράγραφος 2, του κανονισμού 961/2010 δεν φαίνεται να έχει εμφολωρήσει οποιαδήποτε πλάνη περί το δίκαιο.

94. Ως προς τον αναλογικό χαρακτήρα της αποφάσεως του Συμβουλίου να καταχωρίσει την αναιρεσείουσα στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν, έχει κριθεί κατά πάγια νομολογία ότι «η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης και απαιτεί να είναι τα προβλεπόμενα από κοινοτική διάταξη μέσα πρόσφορα για την υλοποίηση του επιδιωκόμενου από την οικεία διάταξη σκοπού και να μην υπερβαίνουν το αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού αυτού μέτρο»⁹⁰. Εξάλλου, το Δικαστήριο έχει επίσης αναγνωρίσει ότι «στον νομοθέτη της Ένωσης πρέπει να αναγνωρίζεται ευρεία εξουσία εκτιμήσεως σε τομείς οι οποίοι προϋποθέτουν επιλογές πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής φύσεως εκ μέρους του και εντός των οποίων καλείται να προβεί σε σύνθετες εκτιμήσεις»⁹¹.

95. Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι η αναιρεσείουσα δεν αμφισβητεί τη νομιμότητα του σκοπού που επιδιώκει το θεσπισθέν από τον κανονισμό 961/2010 καθεστώς κυρώσεων κατά του Ιράν ούτε την αναλογικότητα των κριτηρίων καταχωρίσεως στους καταλόγους προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν εκ του λόγου αυτού, αλλά μόνον την εφαρμογή επ' αυτής του περιοριστικού μέτρου που αποφάσισε το Συμβούλιο. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, πρέπει να μην παροράται ότι εκάστη απόφαση περί καταχωρίσεως που σκοπεύει στην αποτροπή της διαδόσεως πυρηνικών όπλων στο Ιράν επιδιώκει σκοπούς συνδεδεμένους με την ειρήνη και τη διεθνή ασφάλεια⁹².

96. Όπως ήδη υπενθύμισα, το καθεστώς που θεσπίζει το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010 —αυτό το οποίο συνίσταται στην άσκηση εποπτείας, από τις εθνικές αρχές, των μεταφορών για τις οποίες πρέπει να χορηγηθεί άδεια πριν από την εκτέλεσή τους— είναι όλως διαφορετικής φύσεως σε σχέση με το καθεστώς των περιοριστικών μέτρων του άρθρου 16 του κανονισμού 961/2010. Πράγματι, ο εν λόγω κανονισμός προβλέπει, για λόγους προληπτικούς, την αρχή της δεσμεύσεως των κεφαλαίων των προσώπων και των οντοτήτων που πληρούν τις προϋποθέσεις καταχωρίσεως στους καταλόγους. Η δέσμευση αυτή συνοδεύεται από διάφορες δυνατότητες αποδεσμεύσεως, κατά παρέκκλιση.

97. Αντιθέτως, το άρθρο 21 του κανονισμού 961/2010 αφορά την εν γένει χρηματοπιστωτική εποπτεία και εφαρμόζεται επί του συνόλου των προσώπων ή των οντοτήτων του Ιράν που έχουν ζητήσει τη μεταφορά ή είναι αποδέκτες μεταφερθέντων κεφαλαίων και τα οποία εξακολουθούν να διαχειρίζονται ελεύθερα τα κεφάλαιά τους. Έτσι, η καταχώριση της αναιρεσείουσας βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού 961/2010 διέπεται από μια λογική και μια συστηματική διάρθρωση ειδικής στοχεύσεως που δεν έχει σχέση με αυτές του άρθρου 21 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο έχει κατά πολύ ευρύτερο περιεχόμενο και, ως εκ τούτου, το ένα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως εναλλακτική του άλλου.

88 — Αποφάσεις Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 358), Afrasiabi κ.λπ. (EU:C:2011:874, σκέψη 45), καθώς και Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi (EU:C:2013:518, σκέψεις 130 και 132).

89 — Απόφαση Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (EU:C:2008:461, σκέψη 361).

90 — Απόφαση Mellī Bank κατά Συμβουλίου (C-380/09 P, EU:C:2012:137, σκέψη 52).

91 — Απόφαση Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψη 120).

92 — Αποφάσεις Bank Mellī Iran κατά Συμβουλίου (C-548/09 P, EU:C:2011:735, σκέψη 115) και Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (EU:C:2013:776, σκέψη 124). Βλ. επίσης την αιτιολογική σκέψη 15 του κανονισμού 961/2010.

98. Λαμβανομένου υπόψη του επιδιωκόμενου νόμιμου —και μη αμφισβητούμενου— σκοπού, η εφαρμογή του άρθρου 16 του κανονισμού 961/2010 κατά της αναιρεσείουσας φαίνεται ότι αποτελεί πράγματι ενδεδειγμένο μέτρο, δεδομένου ότι έχει ως αποτέλεσμα τη δέσμευση του συνόλου των κεφαλαίων τα οποία αυτή κατέχει και την κατ' εξαίρεση μόνο διάθεσή τους —αποδέσμευση— κατόπιν σχετικής αδείας. Με τον τρόπο αυτό, το Συμβούλιο διασφαλίζει ότι τα κεφάλαια της ΕΙΗ δεν θα χρησιμοποιηθούν ή δεν θα χρησιμοποιούνται πλέον από τις καταχωρισμένες οντότητες κατά τρόπο μη συμβατό προς τον κανονισμό, συμφώνως προς όσα έχει αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 202 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Από την ανωτέρω διαπίστωση συνάγεται αβίαστα ότι το προληπτικό αποτέλεσμα που διασφαλίζει η εφαρμογή του άρθρου 16 του κανονισμού 961/2010 δεν συγκρίνεται με το αποτέλεσμα που παράγει το άρθρο 21 του ίδιου κανονισμού, δεδομένου ότι, ας το υπενθυμίσω, στην περίπτωση αυτή, η οικεία οντότητα εξακολουθεί να έχει την ελευθερία διαθέσεως κατά το δοκούν των κεφαλαίων της.

99. Προσθέτω σε τούτο ότι ο απώτερος λόγος της καταχώρισεως της αναιρεσείουσας στον κατάλογο προσώπων και οντοτήτων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευθούν δεν πρέπει να αναζητηθεί στα ενδεχόμενα κενά του γερμανικού συστήματος χρηματοπιστωτικής εποπτείας και, ως εκ τούτου, δεν θα μπορούσε να συναχθεί από τα δήθεν εναλλακτικά μέτρα που προτείνει η αναιρεσείουσα, τα οποία συνίστανται σε αλλαγή των κατευθυντηρίων γραμμών της Bundesbank ή σε βελτίωση του εν λόγω συστήματος σε εθνικό επίπεδο —έστω και αν αυτή επιχειρείτο εν ονόματι της καλόπιστης συνεργασίας— ότι ιστάμεθα εν προκειμένω ενώπιον μέτρων τα οποία δύνανται να αποτελέσουν ικανοποιητική εναλλακτική έναντι του μέτρου της δεσμεύσεως που έχει επιβληθεί στην ΕΙΗ. Περαιτέρω, η επιχειρηματολογία της ΕΙΗ στηρίζεται όχι σε υφιστάμενα εναλλακτικά μέτρα, αλλά μόνο σε *πιθανά* εναλλακτικά μέτρα. Συγκεκριμένα, τα μέτρα που επικαλείται η ΕΙΗ έχουν, ως επί το πλείστον, αμιγώς μελλοντικό, για να μην πω υποθετικό, χαρακτήρα στον οποίο δεν μπορεί να αρκестεί το Δικαστήριο στο πλαίσιο του ελέγχου της εκτιμήσεως στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με τον αναλογικό χαρακτήρα της προσφυγής στο μέτρο της δεσμεύσεως των κεφαλαίων της ΕΙΗ.

100. Ενόψει των ανωτέρω στοιχείων, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι κανένα από τα μέτρα που πρότεινε η αναιρεσείουσα δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως εναλλακτικό του μέτρου της δεσμεύσεως των κεφαλαίων της ΕΙΗ, έχοντας, προς τούτο, το ίδιο επίπεδο αποτελεσματικότητας και πλήττοντας ταυτοχρόνως λιγότερο τα δικαιώματα και τις ελευθερίες της αναιρεσείουσας.

101. Για όλους του ανωτέρω λόγους, φρονώ ότι πρέπει να απορριφθεί ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως.

IV – Επί των δικαστικών εξόδων

102. Δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των εξόδων. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ίδιου Κανονισμού, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο ζήτησε την καταδίκη της αναιρεσείουσας, η οποία, αν γίνει δεκτή η πρότασή μου, θα ηττηθεί, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα έξοδα της αναιρετικής δίκης. Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, που έλαβε μέρος στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία βάσει του άρθρου 172 του Κανονισμού του Διαδικασίας, φέρει τα δικά της δικαστικά έξοδα δυνάμει του άρθρου 140, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

V – Πρόταση

103. Κατόπιν των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να εκδώσει απόφαση με το ακόλουθο διατακτικό:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Καταδικάζει την Europäisch-Iranische Handelsbank AG στα δικαστικά έξοδα του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 3) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας φέρει τα δικαστικά του έξοδα.